Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 151 (8. 093) ◆ 1992 йил ◆ 3 август, душанба ◆ Нархи 2 сўм.

1 СЕНТЯБРЬ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МУСТАҚИЛЛИК КУНИ

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЛИБЕРАСЬОН» ГАЗЕТАСИ МУХБИРИНИНГ САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВ 31 ИЮЛЬ КУНИ «ЛИБЕРАСЬОН» ФРАНЦУЗ ГАЗЕТАСИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ МУХБИРИ АНДРЕЙ МАРК БРЮНЕЛО БИЛАН УЧРАШДИ

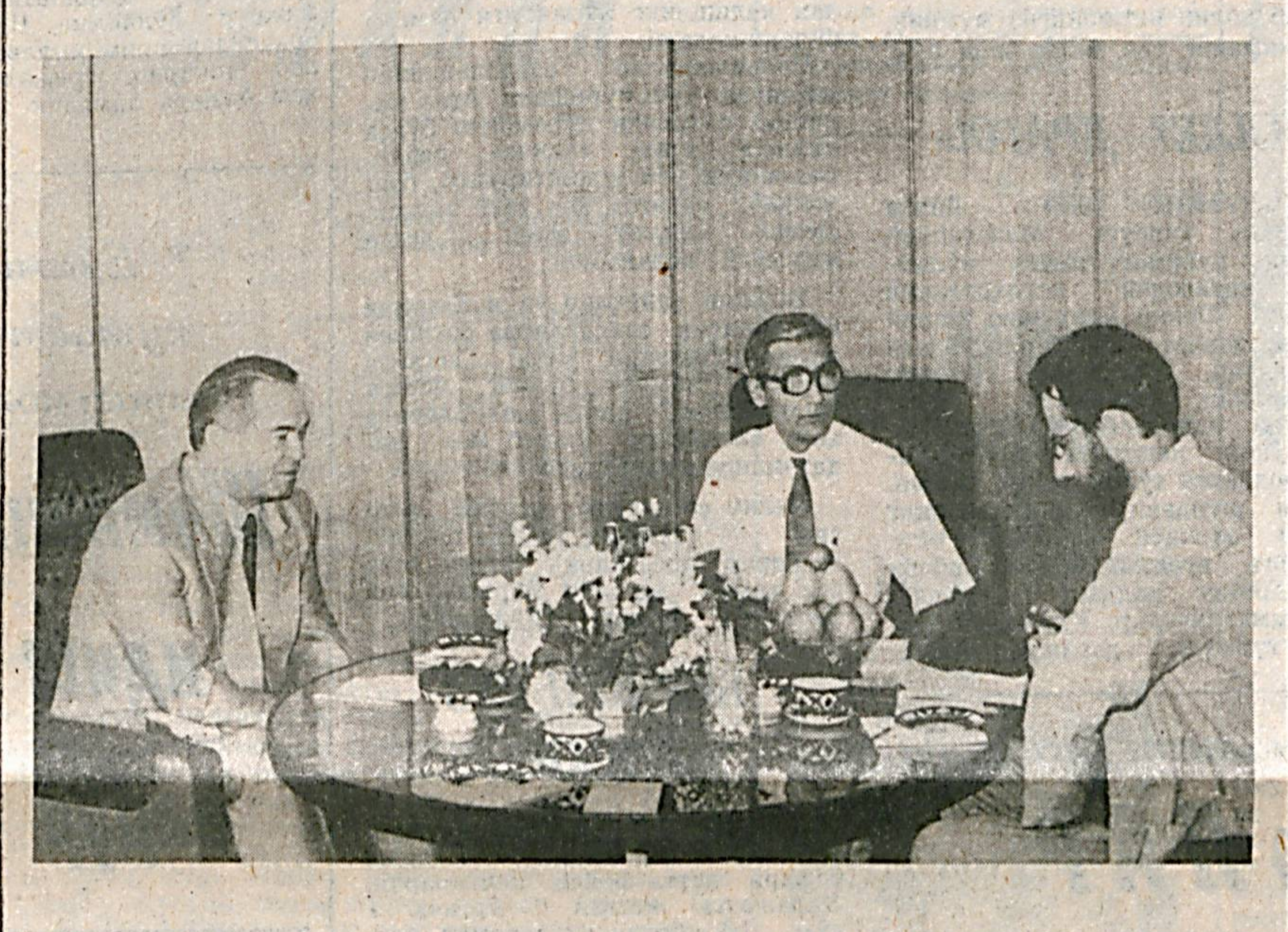

СУРАТДА: учрашув пайти. Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат (ЎзА).

Ўзбекистон Президенти мустақил республика тараққиётининг иқтисодий йўли ҳақида гапириб, Туркия йўли Ўзбекистон учун мақбулроқ эканини таъкидлади. Бу тасодиф эмас: ўзбек ва турк халқларини тилининг бирлигигина эмас, маънавий ва маданий жиҳатдан яқинлиги ҳам бирлаштириб турибди. Бу мамлакат бозор муносабатлари йўлига ўтиб эришган туб ўзгаришлар ҳам ҳурматга лойиқдир. Бироқ мустақил Ўзбекистон Туркия йўлидан кўр-кўрона нусха кўчирмоқчи эмас. Айрим сиёсатчиларнинг энди Ўзбекистоннинг «янги катта биродари» бор деган гаплари бутунлай уйдирма гаплардир. Фақат ўзаро ҳурматга асосланган тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаатли ҳамкорлик Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатларнинг негизидир.

И. А. Каримов мухбирнинг эътиборини Ўзбекистон умумбашарий қадриятлар, инсон ҳуқуқларига қатъий риоя этиш, миллатлараро тотувлик асосий қоидага айланадиган чинакам демократик давлат барпо этиш йўлига қатъий амал қилаётганига қаратди. Яқинда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисидаги қонун бунинг ажойиб далилидир. Бу қонунни етакчи халқаро ҳуқуқни ҳимоя қилиш ташкилотларининг экспертлари юқори баҳоладилар.

Франциялик журналистни Ўзбекистон Президентининг Тожикистондаги воқеалар хусусидаги фикри қизиқтирди. И. А. Каримов хавотирланаётганини яширмади. Ҳозирги вақтда қўшни республикада миллатлараро нифоқ ёнғини чиқишига йўл қўймаслик асосий вазифа, жумладан, жаҳон ҳамжамиятининг асосий вазифаси экан-лиги таъкидланди. Бу ишда кечикиш ва сусткашлик олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатлар келтириши мумкин. Югославиядаги бир-бирига қарама-қарши туриш бунга мисол бўла олади.

— Жаҳон иқтисодий тизимига дадил чиқиб олишгина ҳамма учун барқарорликнинг ишончли кафолати бўлиши мумкин, — деди Ўзбекистон раҳбари. — Шу сабабли мустақил Ўзбекистон ўзи учун дунёвий тараққиёт йўлини танлаб олди. Тубислоҳотлар қаршиликка дуч келаётганига қарамай, эски тартибга қайтиш мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти «Либерасьон» газетаси мухбирининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий муаммоларга тааллуқли бошқа саволларига ҳам жавоб қайтарди.

(ЎзА).

* *Қурилиш майдонларида*

Яхши ишласак кўп маош оламиз

ШАЙХОНТОҲУР районининг Маннон Уйғур кўчасида янги даҳа бунёд этилаяпти. Қисқа муддат ичида эски, пастқам уйлар, ташландиқ жойлар ўрнида кўп қаватли, чиройли ва шинам уй-жойлар қад ростлади. Кўплаб оилалар янги хонадонларга кўчиб ўтиб, уй тўйларини ўтказдилар. Ҳозирда ҳам бу ерда тикланаётган янги бинолар кундан-кунга кўкка бўй чўзаяпти.

Биз 1-уйсозлик комбинатига қарашли 26-қурилиш бошқармаси қурувчилари меҳнат қилаётган тўрт қаватли йирик панелли уй-жой биноси қурилиши билан танишдик.

Қурилиш майдончасида ишлар тиғиз. Жазирама офтоб остида ишлаётган ишчиларнинг бажараётган юмушларини кузатсангиз қурувчилик нақадар сермашаққат ва оғир экани, бунда фақат ўз касбининг фидойиларигина ишлашига амин бўласиз. Иссиқда тобланган, метиндек мускуллари бўртиб чиққан қурувчилар йирик ҳажмли панел деворларни бир-бирига бириктириб, янги хона ҳосил қилишяпти. Бир ишчи оралиқ қатламдаги очиқ жойни яхлитлаш учун қолип ўрнатаяпти. Яна бири эса бино асосини захдан ҳимоялаш учун сақич суртяпти. Хуллас ҳамма ўз иши билан машғул. Бекор турган қурувчининг ўзи йўқ. Иш жараёнида қурувчилар саркори Валерий Писменнийни суҳбатга тортдик.

— Ишлар қандай кетяпти?

— Ёмон эмас. Нолиган билан бирор нарса ўзгариб қолмайди. Борига шукр қилиб ишлаяпмиз.

— Таъминот масаласида қийналмаяпсизлармиз? Материаллар ўз вақтида келиб турибдими?

— Ҳозирги шароитни ўзингиз кўриб турибсиз. Ёнилғи масаласи ўткир муаммо бўлганлигидан ҳайдовчилар қоришмаларни ўз вақтида олиб келиб беришмаяпти. Баъзи қурилиш материаллари эса умуман йўқ. Унинг ўрнига бошқасини ишлатишга мажбур бўлаяпмиз. Бу бир томондан асабни бузса, иккинчи томондан кўп вақтни олади.

— Аниқроқ айта оласизми?

— Бизларга 6-темир-бетон буюмлари заводи тайёр ҳолдаги сантехкабиналарни юбориши лозим. Афсуски, у ҳозирда бундай жиҳозни умуман тайёрламаяпти. Нима қилиш керак? Ахир бинони бусиз топшириб бўлмайди-ку? Ўзимиз бошқа турдаги парда деворлардан сантехкабина ясаяпмиз. Бир иш тўрт-беш ишга айланаяпти. Қанча вақт, ортиқча ишчи кучи сарфланаяпти.

— Қурувчиларнинг кайфияти қандай? Ҳозирги иқтисодий етишмовчилик шароитида улар моддий жиҳатдан муҳофазаланаяптими?

— Ҳамма жойда бўлаётган қийинчиликлар қурувчиларни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Бизда ҳам ташвиш кўп. Ҳаммасини меҳнат билан енгаяпмиз. Бир нарсани тушуниб етдик: яхши ишласак, кўп маош оламиз. Кўпроқ пул олсак моддий қийинчиликлар ўрни унча билинмайди. Шу жиҳатдан озроқ ишчи кучи билан кўпроқ иш бажаришга ҳаракат қилаяпмиз. Бошқармамиз маъмурияти ҳам қараб тургани йўқ. Ҳар кунги тушлик учун 10 сўмдан қўшимча пул, узоқда яшайдиган ишчиларимиз учун йўлкира ҳақини тўлаяпти. Бунёдкорларимиз ҳам шунга жавобан ғайрат билан виждонан ишламоқдалар. Дурадгор Раҳим Халилов, электр пайвандчи Анатолий Лужков, тикловчилар Александр Платонов, Нигмат Йўлчиевлар ҳозирда ўз касбининг устаси, меҳрибон мураббий сифатида ёшларга устозлик қилаяпти. Жамоамиз аҳил. Барча юмушларни ҳамжиҳатлик билан бажарамиз. Бу иш сеники, буниси меники, деган гап йўқ. Ҳамма бир ёқадан бош чиқариб ишлайди. Ойлик маошларимиз ҳам икки ярим-уч минг сўмга бораяпти. Бинонинг асосий қурилиш-тиклаш ишларини августнинг ўрталарига тугаллаймиз. Сўнг пардозчилар иш бошлайдилар. Йил охиригача уйни фойдаланишга топширамиз.

Ҳа, қурувчиларнинг шашти баланд. Улар тез орада яна 24 оилага янги хонадон калитини топшириш учун ҳормай-толмай меҳнат қилишяпти.

Муҳиддин ОТАХОНОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ 31 июль куни Тошкентда таниқли жамоат ва давлат арбоби, машҳур адиб Шароф Рашидов туғилган куннинг 75 йиллигига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш учун тузилган юбилей комиссиясининг мажлиси бўлди. Унда республикада шу йилнинг ноябрь ойида нишонланиши кўзда тутилган юбилей тантаналарига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ тадбирлар режаси муҳокама қилинди.

⊙ Республикамиз темирйўлчилари Ўзбекистонга йўловчилар ташиладиган вагонлар етказиб бериш тўғрисида Туркиянинг «Тувасаш» фирмаси билан шартнома туздилар. Вагонлар Ўрта Осиё темир йўлларининг хусусиятларини ҳисобга олиб тайёрланади. 15 та вагондан иборат биринчи составдан саёҳатчилар поезди сифатида фойдаланишга қарор қилинган.

⊙ Риштон районида бунёд этилаётган мебель фабрикаси ўзининг дастлабки маҳсулотини савдо тармоқларига чиқарди. Бу ерда диван-каравот, шкаф сингари буюмлар тайёрланмоқда. Хом ашёлар шартнома асосида Россия, Эстония, Украинадан келтирилмоқда.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков «Кока-кола интернейшнл» компаниясининг унинг президенти М. А. Кент бошчилигидаги вакиллар гуруҳини қабул қилди. Америкалик ишбилармонлар республика озиқ-овқат саноатидаги аҳвол ва уни юксалтиришнинг истиқболлари билан танишдилар. Учрашувлар чоғида ўзаро манфаатли ҳамкорлик тўғрисидаги битимга келишилди.

⊙ Наманган вилоятида ҳассос шоир Усмон Носир юбилейига тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Наманганликлар тадбирларнинг кенг дастурини белгилаб олдилар. Шоир тўйи арафасида адабий кечалар ўтказилади, шоир асарлари, у ҳақдаги хотиралар, шоир ижоди билан шуғулланаётган тадқиқотчи олимларнинг мақолалари киритилган тўплам чоп этилади. Наманган районида шоир боғи бунёд этилади.

⊙ «Ўзбекфильм» студиясида Марокаш, Италия ва Испания кинематографчилари билан биргаликда яратилган тарихий киноэпопеяга «Уч қирол жанги» деб ном берилди. Москвадаги Красная Пресня киномарказида бу янги фильм намойиш қилинди. Фильм воқеалари ўн олтинчи асрда содир бўлади.

⊙ Тошкентга Тель-Авивдан хабар келди. Унда Исроил—Ўзбекистон дўстлик ва алоқаларни ривожлантириш жамиятига асос солинганлиги айтилади. Республикамизнинг собиқ фуқаролари бу жамиятни ташкил этишнинг ташаббускорлари бўлишди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Бугун Қримда Россия Президенти Борис Ельцин билан Украина Президенти Леонид Кравчукнинг учрашуви бошланди.

⊙ Арманистонда республиканинг бош вазири лавозимида ишлаб келган Г. Арутюняннинг ўрнига унинг фамилиядоши Хосров Арутюнян келди. Ишчи оиласидан чиққан, муҳандис-механик, узоқ йиллар фанлар академияси таркибида, Бюракан астрофизика обсерваториясида, кейин фабрика директорлиги лавозимида ишлаб келган Х. Арутюнян 44 ёшдадир.

⊙ Москванинг Солнцево мавзесида қурилаётган Афғонистондаги уруш ногиронлари уйи 32 ўринлидир. Қурилиш ишларида Москва ҳарбий округи жангчилари ва ҳарбий қурувчилар фаоллик кўрсатишмоқда. Округ қўмондонлиги ногиронлар уйига хайрия тариқасида уйнинг бўлажак кутубхонаси учун 2000 нусхадан иборат бадиий ва ҳарбий адабиётларни совға қилди.

⊙ Татаристонда давлат ва коммунал мулкларини оммавий равишда хусусийлаштиришга киришилди. 1995 йилга қадар хусусийлаштиришнинг давлат дастури эълон қилинди. Республика парламенти томонидан тасдиқланган бу дастур уч босқичда амалга оширилади.

⊙ Бугундан бошлаб 1, 5, 10, 20, 50 ва 100 сўмлик қийматга эга бўлган, 1992 йилги нусхадаги металл тангалар муомалага чиқарилади. Россия банки ана шу ҳақда хабар берди.

ХОРИЖДА

⊙ Қуддусда эълон қилинган баёнотда АҚШ билан Исроил Ўрта Осиёдаги бешта давлатга ёрдам бериш қўшма тажриба режалари доирасида ғайрат-ҳаракатларини бирлаштираётганлиги ҳақида гап боради. Баёнот Исроил ташқи ишлар вазири Шимон Перес АҚШ Президентининг махсус вакили Ричард Армитиж билан учрашганидан кейин эълон қилинди. Исроилнинг қишлоқ хўжалик ва соғлиқни сақлаш мутахассислари Ўрта Осиё республикаларига ёрдам берадилар. АҚШ режани амалга оширишга 5 миллион доллар ажратади.

⊙ Туркия Бош вазири Сулаймон Демирэлнинг Грузияга қилган бир кунлик расмий ташрифи бир қатор шартномаларни имзолаш билан тугади.

⊙ Германия Қизил Ярим Ой жамияти Орол бўйи минтақаси аҳолиси учун Қорақалпоғистонда сув тозалайдиган завод қуриб беришга қарор қилди. Жамият ана шу мақсад учун 40 миллион марка ажратди.

Саломатликни тиклаш гуруҳи

СЕМАШКО номли саломатликни тиклаш ва физиотерапия илмий-текшириш институти қошида очилган болалар саломатлигини тиклаш гуруҳи учинчи сменага яна 60 ўқувчини қабул қилди.

— Ёзда ҳаммаси бўлиб 240 та бола даволанади, — дейди шу институт директорининг даволаш ишлари бўйича муовини Комил Акромов. — Тўғри, бу 20 миллиондан ошиқ аҳолиси бор республикамиз учун дарёдан томчидай гап. Бизда ошқозон-ичак, ўпка, бўғин ва неврологик касалликлар билан оғриган ўқувчилар шифо топадилар. Мактаб ўқувчиларининг бўш вақтларини кўнгилли ўтказиш учун ҳамма шароитлар яратилган. Уларнинг касалликларига қараб овқат турлари белгиланган. Шифо топишларида электр ва ультратовушлар билан ишлайдиган жиҳозлар, сув муолажаси кенг қўлланилади. Шифохонада ётган болаларнинг тузалиб кетишлари учун қўлимиздан келган ҳамма ишларни қилаяпмиз.

Султон ЙЎЛДОШЕВ.

Президент Барселонага таклиф этилади

⊙ Тошкент шаҳрида 2000 йилги Олимпиада ўйинларини ўтказиш ташаббусини республикамиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов қўллаб-қувватлаганди. Ташкилий қўмитамиз вакиллари бугунги кунда Барселонада ўйинларни ташкил этиш тажрибаси билан яқиндан танишишмоқда. Халқаро олимпия қўмитасининг президенти Тошкент вакиллари қароргоҳига ташриф буюриб, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовни XXV Олимпиада ўйинларининг ёпилиш маросимида қатнашишини шахсан илтимос қилиб, вакилларимизга таклифнома берди.

⊙ Олимпиада учрашувларида маҳорат кўрсатаётган ҳамшаҳаримиз А. Григорян яна бир бор ҳаммани қойил қолдирди. У испаниялик рақибини 12:10 ҳисобида мағлубиятга учратди.

⊙ Баскетболчилар мусобақасида уч турдан сўнг АҚШ, Литва ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги вакиллари 6 очко жамғаришди.

⊙ Оғир атлетикачилар баҳсида МДҲ жамоаси мусобақани кўнгилдагидек бошлашди. 67,5 кг вазнда ереванлик Исроил Милитосянга муносиб қаршилик кўрсатувчи спортчи топилмади. У иккинчи ўринни эгаллаган болгариялик Йото Йотовни 10 кг ортда қолдирди.

* *Обуна—93*

ЯНГИ ЖИҲАТЛАР

Ўтган кун — 1 августдан 1993 йил учун газета ва журналларга навбатдаги обуна бошланди. Сиз ўз севимли нашрларингизни янги йилнинг 1 январидан олишни хоҳласангиз обунани 31 октябрдан кечиктирмай расмийлаштиришингиз керак.

Янги обуна мавсумининг қандай ўзига хос жиҳатлари бор? Шу савол билан мухбиримиз «Тошкент почтаси» давлат ишлаб чиқариш корхонасининг бошлиғи Собир ҲАТАМОВга мурожаат қилди.

— Маълумки, шу йилдан эътиборан обунани ташкил этиш «Тошкент почтаси» зиммасига юклатилган, — деди Собир Ҳатамович. — «Союзпечать» ёки ҳозир «Тошкент» чакана корхонаси» деб номланаётган бу идора энди газета ва журналларни чакана савдода сотишни ташкил этиш билан шуғулланади. Амалиёт бу хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш, обуна ҳужжатларини расмийлаштириш жараёнини енгиллаштиришга ёрдам берганлигини кўрсатди. Масалан, Тошкентдаги алоқа бўлимларида республикада биринчи марта янги «Ока-307» касса аппаратлари жорий этила бошланди.

Биз ҳозир обунани расмийлаштириш учун тегишли бланк, каталогларга эгамиз. Газета ва журналларга барча алоқа бўлимлари, обуна қабул қилиш пунктларида ёзилиш мумкин.

Энди янги обуна мавсумининг ўзига хос жиҳатлари ҳақида.

«Роспечать» каталогида кўрсатилган газеталарга обуна энди фақат Тошкент шаҳрида истиқомат қиладиган фуқаролардан қабул қилинади. Гап шундаки, турли вилоятларга турли нашрларни тарқатиш учун сарф харажатлар бир-биридан фарқ қилади. Шунинг учун бу ерларда обуна нархи ҳам турлича бўлади. Бунга бир мисол келтирай. Агар сиз Тошкентдан Наманганга кўчиб кетсангиз, у ҳолда сиз бу ерда ёзилган газетангизга обунани бекор қилишингиз, Наманганга боргандан сўнг эса уни янгидан расмийлаштиришингиз керак бўлади. Бу ҳолда пулингиз қайтариб берилади. Бу журналлар ва матбуот нашрларига илова тариқасида чиқариладиган китобларга тааллуқли эмас. Уларни янги истиқомат қиладиган манзилгоҳингизга қайтадан расмийлаштиришингиз мумкин.

Республика каталогига киритилган нашрларни Ўзбекистон бутун ҳудудида ўзгарган манзилгоҳларга қайтадан расмийлаштириш мумкин. Аммо республика нашрларини Ўзбекистондан ташқаридаги манзилгоҳларга қайтадан расмийлаштириш ман этилади. Ўзбекистон Республикаси бошқа вилоятларида чиқадиган газета ва журналларга Тошкент шаҳридаги шахсий обуначиларнинг ёзилиши мумкин эмас. Улар фақат марказий кутубхоналар учун етказиб берилади.

Ҳозир биз асосан республика нашрлари учун обуна қиляпмиз. Чунки марказий газета ва журналлар каталогларини олганимиз йўқ, аммо уларни яқин вақт ичида олсак керак.

Энг сўнггиси: обунани расмийлаштириш учун битта бланк нархи 20 тийиндир. Алоқа бўлими ходимлари томонидан битта бланкни тўлдириш учун 1 сўм олинади.

* * *

ҚАДРЛИ «ОҚШОМ» МУШТАРИЙЛАРИ

«Тошкент оқшоми» газетасига 1993 йил учун обуна бошланди. Газетамиз ҳафтасига беш марта чиқади. Шу сабабли унинг йиллик обуна баҳоси 510 сўм, 6 ой учун — 255 сўм, уч ой учун — 127 сўм 50 тийин. Бир ой учун — 42 сўм 50 тийин.

Индекс — 64690.

Сиз яна ўз севимли «Оқшом»ингизга ёзилишингизга ишонамиз.

* *Суратли ахборот*

ҲУР Ўзбекистоннинг Буюк ипак йўли мамлакатлари карвонбошиси Хитой Халқ Республикаси билан маданий ва иқтисодий алоқалари кўҳна мозийга бориб тақалади. Айниқса Ўрта Осиё энг ривожланган давр — бобокалонимиз соҳибқирон Амир Темур замонида икки халқ ўртасида ҳамдўстлик алоқалари роса авжига чиққан эди. Юртимизда мустақиллик шамоллари эсиб бу кўҳна алоқалар яна тикланяпти. Яқинда қўшни мамлакат билан ҳаво йўллари орқали тайёралар қатнови ташкил этилган эди. Куни кеча эса пойтахтдаги Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида Хитой Халқ Республикаси истеъмол моллари кўргазмаси очилди. Қўшни мамлакат халқлари ишлаб чиқарган енгил саноат моллари таърифи қадимдан оламга машҳурлигига кўргазмага ташриф буюрган кишилар яна бир бор иқрор бўлмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: Хитой Халқ Республикаси истеъмол моллари кўргазмаси очилиши маросимидан лавҳалар.

Даврон Аҳмад суратлари.

* *Янгиликлар, воқеалар, хабарлар*

* *Янгиликлар, воқеалар, хабарлар*
* *Янгиликлар, воқеалар, хабарлар*

«ТУҚАЙГА ўт кетса, ҳўлу-қуруқ баробар ёнади» дейишганидек, ҳозирги иқтисодий танглик шаҳримиздаги барча саноат корхоналари каби «Лола» атир-упа фабрикасига ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Мазкур корхона минтақамизда ўзига хос ягона ишлаб чиқариш маскани ҳисобланади. «Лола»да меҳнат қилаётган лобар қизлар ишлаб чиқараётган атирлар, духилар, анбарлар, лосьонлар, кремлар, тиш пасталари, лаб бўёқлари, шампунь, хуллас кенг турдаги истеъмол буюмлари нафақат Ўрта Осиё минтақасида, балки собиқ мамлакатимизнинг Европа қисмидаги давлатларида ҳам ўз харидорини топган. Корхона ярим йиллик режа-топшириқларини муваффақият билан уддалаб, истеъмолчиларга 332 миллион 921 минг сўмлик атир-упа маҳсулотларини етказиб берди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари, қолаверса саноат молларининг аксар қисмининг нархи қимматлашган бўлсада, «Лола»дагилар ўз маҳсулотларини нисбатан бир хил нархда ушлаб турибдилар. Фақат иккинчи чоракда кам миқдорга маҳсулот нархи ошди холос. «Бир гап кам, икки гап ортиқча» деган ақидага амал қилиб. «Лола»дагилар маҳсулот нархини таннархидан ҳам тушириб юбора олмайдилар, харидорнинг чўнтагига оғирлик қиладиган нархни ҳам белгилай олмайдилар. Демак, «олтин ўрта»ни топиш керак. Корхона бунга амал қилаяпти ҳам.

** Меҳнат жамоаларида*

КОРХОНА ТОПГАН «ОЛТИН ЎРТА»

Бизнинг атрофимиздаги барча моддийликларнинг баҳоси ошиб турган бир пайтда, шак-шубҳасиз корхона маҳсулотининг нархи ҳам шунга мутаносиб равишда шаклланади, албатта.

— Ўзингиз ўйланг, — дейди корхона бош директорининг иқтисодиёт бўйича ўринбосари Н. Ф. Лазутина, — таъминотчиларимиз 1 килограмм алюминийга 100 сўмдан ошиқ ҳақ талаб қилиб турганларида, бошқача бўлиши ҳам мумкинми? Биргина глицериннинг нархи, гарчи республикамизнинг ўзидан келтирилаётган бўлсада, 20-30 баробар ошиб кетди. Бошқа хом ашё материалларининг аҳволи ҳам шу.

Неля Фёдоровнанинг гапига қўшилмай бўлмайди, албатта. Пировард натижада нарх-наво бобидаги номутаносиб сиёсат харидор эҳтиёжи кўламига сабаб бўлди. Бу эса ўз-ўзидан ишлаб чиқариш ҳажмларининг камайишига, демак ишчи-хизматчиларнинг қисқаришига олиб келди. Ишлаб чиқариш ҳажмларининг камайиши сабаб, «Лола» атир-упа фабрикасидаги ишчи-хизматчиларнинг каттагина қисми қисқартирилди.

Бугунги кунда қайси корхонадан сўраманг, энг қалтис, долзарб муаммо сифатида етказиб берилган маҳсулот эвазига тўловларнинг кечиктириб юборилишини келтиради. «Лола» атир-упа фабрикаси ҳам бундан мустасно эмас. Корхона истеъмолчиларга етказиб берган деярли 333 миллион сўмлик маҳсулоти эвазига, унинг ярим пулини, 150 миллион сўм ҳақини ҳамон ололганича йўқ. Бу миқдорнинг тенг ярми ёки 75 миллион сўмига республикамиз ҳудудидаги истеъмолчилар қарздор бўлиб қолдилар.

Шунга қарамай корхонадагилар ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида баъзи бир чораларни амалга оширдилар. Бугунги кунда фабрика меҳнаткашларининг иш ҳақи 2,5-3 минг сўмни ташкил этаяпти.

— Қандай, одамлар хафа эмасми? — деб сўраймиз Н. Ф. Лазутинадан.

— Нега хафа бўлишсин, кўриб турипшбди-ку, бугун битта бизга оғир эмас, ахир.

Қодир БОЗОРОВ.

** ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН*

«Тошкент ва тошкентликлар» танловига

Ҳар нарсанинг давомийлиги бўлади. Япроқлар кузда ерга тўкилади. Баҳорда эса янгилари униб чиқади. Инсон ҳаёти ҳам шундай. 116 ёшли Робия буви Раҳимова мустақилликнинг биринчи йилида дунёга келган аварасига озод Ўзбекистонга муносиб фарзанд бўлмоғини тилаётган бўлса ажаб эмас.

* * *

Бугун икки ёш бола ўз кучини (ўнгда) синамоқда. Эртага эса уларнинг елкаларига бутун юрт ташвишини кўтариш тушади. Белингиз бақувват бўлсин келажагимиз паҳлавонлари.

Равиль Альбеков суратлари.

** Ижтимоий ҳодиса—журналист нигоҳида*

БОЗОРЧИ «САЙЁҲ»ЛАР

БЕЛАРУСЬ — Польша чегараси. Польшалик чегарачилар Москва — Варшава поездидаги йўловчиларнинг ҳужжатларини текшириб, ўз мамлакатларига киришига рухсат берадиган муҳрни босишаяпти. Узун бўйли, ориқдан келган, сариқ мўйловли хушчақчақ йигит чет эл паспортини узатган аёлнинг юзига бироз тикилдида, кулимсираб деди:

— Турист, да? Какой турист? Базарний турист? Хорошо, хорошо!..

Россияда уларни «мокилар», «кўтармачилар», «атторлар» дейишади. Худонинг берган куни улар МДҲнинг йирик шаҳарларидан поездларда, самолётларда, автобусларда, пароходларда Польша, Туркия, Германия, Венгрия, Чехославакия ва бошқа мамлакатларга йўл олишади. Ҳар бири зил-замбилдек сумкаларни ўзимизнинг матаҳга тўлдириб, 10-15 кунга ҳаловатдан кечиб, жаҳонгашталикка отланади. Минг азоб билан ўз юкларини Европа бозорларига олиб чиқиб сотишади, тушган пулга у ёқдан энг замонавий радиотележиҳозларни, ловлов товланиб турган матоларни, «модний» жинси шимларни, хуллас тижорат-восита дўконларимиз пештахталарини неки тўлдириб турган бўлса, ҳаммасини харид қилиб, юртларига қайтишади. Бу тиниб-тинчимас одамлар — «сайёҳлар»дир.

САФАР БЕХАТАР БЎЛСИН!

ЯҚИН-ЯҚИНЛАРГАЧА, собиқ мамлакатимиз гўё етти занжир ортида эди. Савдо-сотиқни қўяверинг, ҳатто «социалистик лагер»даги чет эл мамлакатларида дам олиб келиш учун ҳам мингта идорадан ўтиш-у, мингта қоғоз-ҳужжатни тўлдириш зарур эди. Бугун аҳвол ўзгарди. Хорижга чиқиш учун, эндиликда у ёқда яшайдиган қариндошингиз бўлиши ҳам ёки ёт мамлакатдан таклиф қоғози келиши ҳам шарт эмас. Агар хоҳиш ва энг асосийси — дастмоя бўлса бўлди, ният рўёбга ошади. Зеро бу муаммони ёмғирдан кейин болалайдиган қўзиқорин сингари кўпаяётган сайёҳлик идоралари осонгина ҳал этиб беришади.

Бугунги кунда чет элга боришдан осони йўқ. Бунинг учун хоҳлаган сайёҳлик идорасига бориб, бу камтаргина ниятни маълум қилиш керак, холос.

Сайёҳлик идорасидаги хизматчилар сизга тавозе билан ишхонангиздан тавсиянома, чет эл паспорти (виза)ни расмийлаштириш учун махсус қолипдаги суратни келтиришингиз зарурлигини айтишади. Сўнг икки юз сўм тўлаб (сўнгги нарх-наво ошгунча) чет эл паспортини расмийлаштирасиз. Агар судланган, давлатнинг махфий сирларидан воқиф шахс бўлмасангиз — буёғига хотиржам бўлишингиз мумкин. Виза ОВИР тасдиғидан ўтади. Виза сизга беш йил давомида чет элга чиқиш ҳуқуқини беради. Виза қўлга теккач, шу сайёҳлик идорасининг ўзидан рўйхатда мавжуд истаган мамлакатга сайёҳлик йўлланмасини сотиб олиш мумкин.

1991 йилнинг 1 январигача социалистик мамлакатларга мўлжалланган сайёҳлик йўлланмалари фақат сўмга сотиларди. Аммо СССР Вазирлар Кенгашининг шу муддатдан бошлаб, барча мамлакатлар билан жаҳон ҳисоб-китоби бўйича олдибердига ўтгани учун, сайёҳлик йўлланмаларининг баҳоси аралаш валюта билан ўлчанадиган бўлди. Энди МДҲ чегарасигача бўлган йўл пули, шу теграда яшаш ҳақи — сўмларда, чегарадан нариёғи эркин муомаладаги валютада тўланади. Шундан келиб чиққан ҳолда, масалан Польшага мўлжалланган йўлланманинг баҳоси (мўлжалдаги шаҳарнинг МДҲ чегарасидан узоқ-яқинлигига қараб) 4000-6000 ва 20-35 долларни ташкил этади. Эркин муомаладаги валютани Ўзбекистон саноат-қурилиш банкида, бошқа алмаштириш нуқталарида сўмга сотиб олишингиз мумкин. 1 долларнинг баҳоси 135-150 сўм атрофида туришини ҳисобга олсангиз, демак Польшага мўлжалланган йўлланманинг нархи сўмларда — 7000—11000 сўмга тенг. Туркияга эса бундан бир неча баробар қиммат.

Бу билан бор чиқимлар адо бўлмайди. Энди чет эл бозорида савдо-сотиқ қилиш учун ўзимизнинг дўконлардан зарур молларни харид қилиш талаб этилади. Бунинг учун борилаётган мамлакатда ниманинг бозори чаққонлигини билиш керак албатта. Турли мамлакатдаги эҳтиёж кўлами, турланиши турлича. Туркияда харидоргир ҳисобланган матоҳ масалан Польшада умуман ўтмаслиги мумкин.

Саёҳатга кетган харажатларни қоплаш, жаҳонгашталикдан асосий мақсад—даромад қилиш учун қамида 10-15 минг сўмлик молларни сотиб олиш зарур.

Тўғри, ўзини қийнамай, оғир юк билан боғлиқ бўлган овораи-сарсонгарчиликдан қутилишнинг йўли бор, У ҳам бўлса, белга эркин муомаладаги валюта — доллардан кўпроқ боғлаб йўлга чиқишдир. Аммо бу даражага чиқиш учун, «сайёҳ» бир неча бор хорижга бориб келиши лозим.

Аксар йўлланмаларда, чет элда турган пайтда овқатланиш ҳақи кўзда тутилмаган. Шуни ҳисобга олиб, йўлга озиқ-овқатни мўллаб чиқиш — фойдадан ҳоли бўлмайди. Нега деганда, чет элга чиққандан сўнг, у ердаги тўкинчиликдан кўзлари қамашган шўрлик сайёҳларимиз қимматли хориж пулини қоринга сарфлашга шошилмайдилар. Бу ўз навбатида, баъзи сайёҳларимизнинг дармондан кетишлари, очликдан мадорлари қуришига олиб келган. Тажрибалироқ сайёҳларимиз, йўлда бўладиган сарф-харажатларни ҳисобга олиб, ортиқча 3-4 минг сўмни белларига тугиб олишади.

БОЖХОНА

ХАЛҚИМИЗ бежизга «Йўл азоби — гўр азоби» демайди. Оиласини, ҳузур-ҳаловатини ташлаб узоқ сафарга отланган сайёҳларни оғир савдолар кутади. Суткалаб поезднинг тақир-туқури, соатлаб навбат кутишлар, оралиқ манзилларда жой излаб сарсон-саргардон бўлишлар. Лекин бу кечинмаларнинг биронтаси божхонадан ўтиш билан рақобатлаша олмайди. Сайёҳ йўлга отландими, тамом, унинг бутун ўй-фикри, хаёли божхона билан боғлиқ бўлади.

Собиқ СССР парчаланиб кетгач, Беларусь, Украинанинг Польша билан бўлган чегараларини бу мамлакатлар ўз қўлларига олдилар. Шу боис, чегарадан ўтиш қонунларини мақомларига қараб ўзгартирадиган одат чиқаришди. Польшага асосан Ужгород, Брест, Гродно. ва Россиянинг Калининград шаҳарларидан ўтилади. МДҲнинг ўн минг километрлаб нарида жойлашган мамлакатларидан келадиган сайёҳларнинг чегарадан ўтиш-ўтмаслиги тақдир тақозоси билан шу шаҳарлардаги божхона хизмати билан боғлиқ бўлиб қолди. 1992 йилнинг 15 майигача чегарадан ўтиш жуда осон эди. Польшага отланган сайёҳлар белгиланган меъёрдан ортиқча юкнинг ҳар бир килограмми учун 1 доллардан тўлаб, истаганча молни ўтказишлари мумкин эди. 1991 йилнинг 15 майида Беларусь ҳукумати 300 сўмликдан ошиқ молни чегарадан ўтказмаслик ҳақида буйруқ чиқарди. Бу нарса божхона хизматчиларига дастак бўлди.

Тасаввур қилинг, ярим кечада поездингиз Гродно ёки Брестга етиб келди дейлик. Божхона йўриқчилари бирма-бир вагонларга кириб, «мол-мулкингизга» кўз ташлашади. Агар меъёридан ортиқча кўринса — бўлди поезддан тушириб, вокзалдаги божхона хизмати назоратидан ўтишни буюради. Эгилиб-букилиб поездга аранг жойлаган тўрхалталарингизни бирма-бир пастга туширасиз. Бир неча чақирим жойга судраб борасиз. Сиздек поезддан туширилганларнинг сони анча бўлгани учун навбат кутасиз. Божхона хизматчилари юкларингизни текширишга шошилмайдилар. Вокзалда бир неча соатлаб, ҳатто бир неча кунлаб қолиб кетишингиз мумкин. Ҳеч кимнинг сиз билан иши йўқ.

«ИЛЛЕ? ДРАГО!»

МАЪЛУМКИ, 1989 йилда Польшада Тадеуш Мазовецкий бошлиқ ҳукумат кенг кўламдаги иқтисодий ислоҳотларни ўтказди. Эркин нарх-наво жорий этилди, давлат тасарруфидаги корхоналар, дўконлар хусусийлаштирилди. Натижада, 1989 йилгача шип-шийдам, ҳувиллаган дўкон пештахталари хилма-хил молларга тўлиб кетди. Аммо, қизиғи шундаки, мамлакатнинг асосий аҳолиси бу турфа неъматларга етолмай қолди. Сабаби — уларнинг ҳаддан ташқари қимматлигидир. Умуман, Польшада турмуш даражаси муттасил оғирлашиб бормоқда. Фақат маошга қараб қолган аҳоли қатламлари ҳатто энг асосий озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олишга қурби етмайди. Масалан, ўқитувчининг ўртача ойлиги 870 минг злотийни ташкил этгани ҳолда, энг арзон қора ноннинг баҳоси — 3-5 минг, бир шиша лимонаднинг баҳоси 10-12 минг злотийга тенг. Бир марта автобус, трамвайда юрсангиз — 4 минг злотий тўлашингиз керак.

Хуллас, оддий польшалик қийналиб турган бир пайтда, унинг жонига 'собиқ шўро одамлари оро киришди. Бизнинг одамлар келтириб сотаётган нарсаларнинг сифати, қадоқланиши бўйича Польша дўконларидаги моллардан қолишсада, нархи бир неча баробар арзон.

Масалан «сайёҳлар» сотадиган бир қути булғор сигаретининг нархи — 3-4 минг злотий. Ҳолбуки дўкондаги энг арзон сигареталар 10-12 минг злотийга тенг. Дўконда бир шиша арақнинг нархи 50-80 минг злотийгача етади, бозорда эса «Столичная» — 35—40, «Русская» — 30—35 минг злотийга кетади.

Польшада ҳар қадамда пул алмаштириш нуқталари — «канторлар» ишлаб туради. Ҳохлаган валютани сотиб олиш мумкин. Собиқ Иттифоқда нарх-наво қўйиб юборилгунча 100 сўмга 27 минг злотий беришарди. Энди эса бор-йўғи 7—8 минг злотий беришади, холос. Ўзбекистонда 300 сўм турадиган чойшаб эса 30000 злотийга сотилади. Демак, мол айирбошлаганда сўмнинг злотийга, ёхуд долларга нисбати ошади. Бир долларга 13-14 минг злотий олиш мумкин. Агар собиқ Иттифоқда бир доллар ўртача — 100-150 сўм атрофида туришини ҳисобга олинса, Польшага мол билан келишнинг афзаллиги намоён бўлади-қолади.

Польшаликлар савдолашишни ниҳоятда хуш кўришади. Агар молингиз баҳосини сўрамоқчи бўлса «илле,» яъни «қанча» дейди. Баҳоингиз уни қониқтирмаса, бош чайқаб: «драго» дея ўтиб кетади. Демак, қиммат экан, деган хулосага келаверинг.

Бизнинг сайёҳлар ўз молларини кичик-кичик шаҳарларда сотишни афзал кўришади. Нега деганда рақобат камроқ, бунинг устига Польшанинг кичик шаҳарларида ҳам, бизникига ўхшаб мол қаҳатчилиги сезилади.

Лекин саёҳатдан асосий мақсад — савдодан тушган злотийга бирор нарса харид қилиш учун эса ҳамма машҳур Варшава ёки Белосток бозорига йўл олади.

БИР КУН ТУЗ ИЧГАН...

МДҲ ДАВЛАТЛАРИДА нарх-наво ошмасдан олдин Польша сафари катта фойда келтирарди. Ҳаражатга кетган ўртача 1 сўм 10 сўмгача даромад келтирарди. Ҳамдўстлик мамлакатларининг ҳам бозор иқтисодиётига ўтиши, нарх-навонинг ошиб кетиши сафар даромадларини тушириб юборди. Лекин шунга қарамай ҳали ҳам, Польшадан мўмай даромад қилиб қайтаётганлар кам эмас. Бунинг асосий сабаби бу мамлакатда саноат молларининг озиқ-овқат маҳсулотларига нисбатан арзон туришидир. Масалан, ўртасига гўшт қўйилган нон бўлаги — «гамбургер»нинг пулига харир матодан тикилган ажойиб футболка, ёхуд бир шиша пивонинг пулига фаранг атирини сотиб олиш мумкин. Бир кило колбасанинг баҳридан ўтилса «Мавин» фирмасининг жинси шимига эга бўлиш ҳам мумкин.

Хуллас, Польша сафаридан сайёҳларимиз ҳамон мўмай даромод қилишаяпти. Баракаларини берсин. Қизиғи шундаки, Польшага ҳеч бўлмаса бир марта бориб келганлар, бу мамлакатнинг тузини бир марта тотган одамлар, яна қайта-қайта йўлга отланадилар.

— Мен бир неча бор Польшага бориб келдим, — дейди сайёҳлардан бири Г. — ҳар сафар йўлга чиқишим олдидан қийналганларим, чарчоқларни, тилим айланмай мадордан кетган пайтларим эсимга тушади. Лекин қандайдир куч мени яна йўлга бошлайдики, ўзимни тўхтата олмайман.

— Бозоримиз борган сари касодга учрамоқда, — дея давом эттиради яна бир сайёҳ О. — Лекин шунга қарамай барибир икки ҳафта қийналиб топган пулимиз икки-уч ой мобайнида тўкис, ҳеч нарсадан зориқмай яшашимизга етади...

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

Сентябрь тобора яқинлашиб келмоқда. Бу ота-оналарнинг китоб-дафтарлар харид қилишидан яққол сезилиб турибди.

СУРАТДА: шаҳримиз кўчаларидаги ўқув-қуроллари кўчма савдоси.

Андрей Пишненко сурати.

** Йиллик режа—шонли санага*

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ САМАРАСИ

«ЮЛДУЗ» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси имконият топиб, ишлаб чиқариш режаларини узилишларсиз бажариб келаётган корхоналардан биридир.

Бирлашмада ташкил қилинган цехлараро беллашувларда сифат, инсонларга ғамхўрлик, меҳнат интизоми, ёшларни чеварлик касбига тортиш асос қилиб олинган. Бу борада 6-цех жамоаси 6 ойликда энг яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Цехга ўз касбининг фидойиси, тажрибали мураббий Васила опа Ганаева бошчилик қилиб келаяпти. Опа цехдаги кексаю ёшларни яхши билади. Уларнинг ҳаёт тарзларидан келиб чиқибгина муомала қилиб, қалбига йўл топади.

— Ўзинг ҳар жиҳатдан ибрат бўлмай туриб, бошқалардан уни ёки буни талаб қилиш ҳеч қандай натижа бермайди. Амалий ишинг билан ўрнак бўлсанг, гапингнинг қадри, кучи бўлади, — дейди цех бошлиғи Васила опа.

— Ҳаммамиз битта умумий ишни бажарамиз. Агар бир киши бирор ишни сифатсиз бажарса умумий ишга зарари тегади. Маҳсулот қанча сифатли бўлса, ўзимизнинг чўнтагимиз учун-ку, — дейди чеварлар фикрини ифодалаб Азиза Абдуллаева.

Жамоа хўжалик ҳисобига ўтиб ишлаётгани ўз самарасини бераяпти. Моддий манфаатдорлик ошмоқда. Цехда тежалган ип, электр энергиялар тўпланса, булар ҳисобига йил охирида уч кун ишлаш мумкин экан. Соф фойданинг кўпайиб бораётгани ишчиларнинг ойлиги ошишига, турли санаторийларга даволанишга, овқатланиш ва йўл кираларини қоплашга сарфланмоқда.

Цехда режаларни ошириб бажариш, сифат учун кураш, мураббийчилик ҳаракатида бош-қош бўлаётган машъал чеварлардан Ўктам Исамуҳамедова, Азима Аҳмедова, Луқия Ҳакимова, Муҳаббат Саъдиева, Наима Зияева, Феруза Иноғомоваларни ҳурмат билан тилга олса арзийди. Булар жамоа ишларидан ташқари кунлик топшириқларини 40—50 фоиз ошиғи билан бажармоқдалар. Булар Ўзбекистонимизнинг бир йиллик тўйига йиллик режаларини уддалашмоқчи.

Саъдулла СУЛТОНОВ.

БИРОРТА байрам шампан виносисиз ўтмайди. Лекин сўнгги йилларда ҳар байрам арафасида, айниқса Янги йил остонасида шампан виноси анқонинг уруғига айланади. Одамлар сарсон-саргардон бўлиб шампан излашга тушишади. Қани эди топила қолса? Холбуки, Тошкент шампан виноси заводи ишлаб чиқариш ҳажмларини қисқартиргани йўқ. Маҳсулотни қандай тайёрлаган бўлса, шундай ишлаб чиқармоқда. Ҳаммасига сабабчи — шиша идишларнинг йўқлигидир. Қизиғи шундаки, байрам кунларидан фарқли ўлароқ, оддий кунларда ҳам шампан виноси тақчил ичимликка айланмоқда.

Мухбиримиз Тошкент вино заводи олдида турган шиша идиш муаммосини билиш мақсадида корхонанинг режа бўлими бошлиғи Л. А. Шумилинага мурожаат қилди.

— Заводимиз жорий йилда истеъмолчиларга 65 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берди, — деб бошлади ўз сўзини Людмила Александровна. — Ишлаб чиқариш ҳажмларини ошириш билан бир қаторда маҳсулот турини кенгайтиришга аҳамият бермоқдамиз. Бугунги кунда корхонада 10 дан ошиқ шампан виносининг турлари чиқарилмоқда.

Шак-шубҳасиз ишлаб чиқариш ҳажмларини, маромини бундан ҳам оширишимиз мумкин эди. Афсуски, завод шиша идишларга катта тақчиллик сезмоқда. Маҳсулотни қуйишга идиш топа олмай гарангмиз. Охир-оқибатда шиша идиш етишмаслигидан ишлаб чиқариш суръатини бўшаштиришга мажбур бўляпмиз. Шунинг орқасидан ярим йиллик ишлаб чиқариш режаларини ҳам бажара олмадик.

** Ечимини кутаётган муаммолар*

Шампанга идиш зарур

— Иккиламчи хом ашё қабул қилиш идоралари сира ёрдам беришмаяптими?

— Қайда дейсиз? Шиша идиш қабул қиладиган нуқталар ҳам, озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо-сотиқ қиладиган дўконлар ҳам бизнинг жонимизга оро киришмаяпти. Аслида, аҳоли бўшаган идишларни топширишдан манфаатдор, зеро битта бўш шампан вино идишининг нархи бугун — 18 сўмга тенг. Бундай олиб қараганда, дўконларга ҳам мўмай даромад омили бор. Нега деганда ҳар бир топширилган бўш идиш баҳосининг 6 фоизи ёки 1,10 сўм дўконларга қолади. Лекин, шунга қарамай дўконлар аҳоли қўлидаги бўш шиша идишларни қабул қилишдан бош тортишмоқда. Аҳоли ҳатто корхонага келиб, шу ҳақда маълум қилмоқда.

— Мутасадди идоралар даражасида бу муаммони ҳал қилишга ҳаракат қилмаганмисизлар?

— Мазкур масалани савдо вазирлигига ҳам (ҳозир «Ўзбексавдо» концерни), шаҳар ва район умумий овқатланиш савдоси идораларига ҳам кўтариб чиққанмиз. Афсуски, бу ишда бирор ижобий силжиш рўй бергани йўқ. Шиша идишлар қандай етмаган бўлса, ҳамон шу тақчиллик сезилиб турибди.

— Шампан виносининг бугунги, нархи қанча?

— Заводимизнинг асосий маҳсулоти, сотувдаги бошқа моллардан фарқли ўлароқ қатъий нархда сотилмоқда. Бугунги кунда битта шампан виносининг улгуржи нархи 66 сўм. Битта фарқли томони шундаки, унинг идишига қўйиладиган нарх ошди. Идиши билан ҳисоблаганда ичимлик харидорга 84 сўмга тушмоқда. Лекин идиш қайтарилади, демак унинг пули барибир харидорга қайтади.

— Ишчи-хизматчиларингиз иш ҳақидан нолишмаяптими?

— Йўқ. Нега деганда, биз маҳсулотимизнинг муайян қисмини келишилган баҳода ҳам сотамиз. Шунинг ҳисобидан бироз даромад қилиб, ишчи-хизматчиларим и з н и ижтимоий муҳофаза қилишга сарфламоқдамиз.

Комил МАҲМУДОВ
ёзиб олди.

Адабиёт ва санъат

● Кунлар ўтгани сайин биз республикамиз ҳаётидан улуғ тўйга — Мустақиллик кунининг бир йиллиги байрамига яқинлашиб бормоқдамиз. Ушбу қутлуғ байрамни барча — ишчидан тортиб олимгача, талабадан тортиб адибгача интиқлик билан кутаётгани табиий. Айниқса, Ўзбекистон бастакор ва композиторлари уюшмаси аъзоларининг ташвиши бошидан ошиб ётибди десак тўғри бўлади. Чунки мусиқачилар республикамиз янги Мадҳиясининг мусиқасини яратиш устида ишламоқдалар. Шу муносабат билан уюшма котиби, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти соҳиби Рустам Абдуллаев билан учрашиб, унга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Рустам ака, дастлаб ўзингизнинг ижодий режаларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз...

— 17 июль — Металлурглар кунида янги асарим — Мадҳия мусиқаси илк бор ижро этилди. Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати меҳнат аҳли ўзининг мустақил Мадҳиясини ёзиб беришни менга буюрган эди. Чет элларда, масалан, Япония, Франция, Америкадаги қудратли корхоналар ўз Мадҳиясига эга экан. Чирчиқдаги корхона ҳам уларнинг изидан борди. Айниқса ҳозир, Ўзбекистон хорижий [illegible] билан турфидан-турли алоқалар ўрнатаётганда, завод меҳнат

Ижодий уюшмаларда

ШОДИЁНА КУЙИ ЯНГРАЙДИ

аҳлининг илтимосини бажармаслик ножоиз кўринди. Корхонанинг маданият Саройида Мадҳия 1200 киши жўрлигида ижро этилди. Тантанавор, илҳомбахш бўлди назаримда. Шоир Мирпўлат Мирзонинг жанговар шеърига мос мусиқа ярата олдим чоғи.

— Корхона Мадҳияси қачон ижро этилар экан?

— Хориждаги корхона вакилларини кутиб олиш, кузатиб қўйишда, хорижга, касбдошлар ҳузурига борганда, байрамларда ижро этиш мақбул бўлади. Буни энди завод меҳнат жамоаси ҳал қилади.

— Эшитишимизча, сизнинг асарларингиз Таиландда ҳам машҳур экан...

— Тўғри эшитибсиз. Таиланд композитори Нат Йон Тарарак билан ижодий алоқамиз бор. Таиландлик композитор ва ижрочи дўстим менга фортепьяно ва оркестр учун концерт буюрган эди. Мен ёзиб бердим. Ҳозир уни ижро этиш учун тайёрланяпти. Таиландда «Таиландча табрик» мусиқа асарим ижро этилди. Дўстлигимиз аслида Алишер Навоий номли Катта театримиз Таиландга гастролга бориб келганидан кейин бошланди. У ерда «Оққуш кўли», «Раймонда» балетлари ижро этилди. Менинг ҳам «Таиландга табрик» асарим илк марта ўшанда ижро этилган эди. Буни қаранг-ки, «Таиландга табрик» қиролича ҳазрати олияларига манзур бўлибди. То театр гастроли тугагунча Таиланд давлат Мадҳиясидан кейин иккинчи бўлиб ижро этилди. Унинг партитурасини қироличага катта эҳтиром билан тақдим этишди. Яқинда Таиландда 16 кун бўлганимда шу юрт мусиқасини ўргандим. Болаларга бағишлаб махсус асар ёздим, совға қилиб қолдирдим. Ҳозир янги асар устида ишлаяпман.

— Гапимиз ўз-ўзидан Мадҳияга тақалди. Ўзбекистон Республикаси Мадҳиясининг мусиқаси қачон янграйди?

— Ҳозир шу борада очиқ танлов эълон қилинди. Мутал Бурхонов, Икром Акбаров, Улуғбек Мусаев, Аваз Мансуров каби таниқли композиторларимиз тер тўкиб ижод қилишяпти. Хабарингиз бор, ишни тезроқ якунлаш Мадҳия мусиқасини тезроқ халққа етказиш учун махсус комиссия ҳам тузилди.

Бу каби танлов ёпиқ ҳолда ўтказилмаслиги керак деб ўйлайман. Яратилган мусиқани кенг ижодкорлар оммаси, халқимиз тингласин. Ёққанини кўпчилик овоз билан танлаб олинсин.

— Бу гапингиз айни муддао бўлди. Сиз ҳам шу иш билан банд экансиз чоғи?

— Ҳа, албатта. Мадҳия, таъбир жоиз бўлса, ғururимиз, миллий қадриятимизни ўзида ифода этмоғи керак. Хоразмда кенг тарқалган «Соқили наво» куйи бор. У хон саройида меҳмонлар келганда, уларни кузатилаётганда, тантаналарда ижро этилган. Ўнлаб сурнай, карнай, ноғоралар билан чалинганда шундай тантанали руҳ касб этадики, асти қўяверасиз. Ҳатто отлар ҳам шу мусиқага мослаб қадам ташлаган. Мен шу «Соқили наво» тарзида мусиқа ёздим. Мадҳияга мусиқа ёзиш осон иш эмас. Композитор бунда икки ҳолатни диққат марказида тутиши керак: биринчиси куй миллий бўлиши, тинглаган кишининг қалбига ғурур тўлдириши керак. Кейин бунинг хорижда ижро этилишини ҳам унутмаслик керак.

— Мадҳия куйи илк марта қачон янграйди?

— Мустақиллик байрами куни Ўзбекистон Республикаси янги Мадҳияси оҳанглари янграшини ҳамма орзу қиляпти. Орзу амалга ошиши учун ҳаракат қиляпмиз.

Суҳбатдош Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Буюк сиймолар

СУЛАЙМОН БОҚИРҒОНИЙ

ОНА тарих! Сен бизнинг муборак чеҳрасига губор қўнган кўзгуимизсан! Сендан зарра губор кўтарилган сари унда ўзлигимиз, буюк боболаримизнинг чеҳралари ёрқин бўлиб кўринмоқда-дир. Биз уларнинг нурли, фаришта [illegible] кўзларимизни узолмаймиз, кўзимиздан уларга қочишдан ўзга чорамиз бўлмайди. Улар эса бизга савол бериб чарчамайдилар: қачон баримиз ўзимиз куйлаган ёруғ онларга етамиз, қачон?

Кеча қатағон қилинган Аҳмад Яссавий, Сўфи Оллоёр, Баҳоваддин Нақшбанд, Шайх Нажмиддин Кубролар бугун қаддиларини ростлаб, бизни яна поклик, сариштaлик йўлига етакладилар.

Олис Хоразмнинг Боқирғон кентида дунёга келган Сулаймон Боқирғоний қолдирган мерос ниҳоятда улкан, бой. Аҳмад Яссавийдек буюк мутасаввуфнинг этагини ушлаб, уни ўзига мурид ҳисоблаган Ҳаким ота — Сулаймон Боқирғоний тўғрисида Навоий ҳазратлари ниҳоятда буюк ҳурмат билан «Насоимул муҳаббат» асарида ёзади: «Ҳазрати Ҳаким ота — оти Сулаймондур. Хожа Аҳмад Яссавийнинг муридидур». Яна Ҳусайн Воиз Кошифий ҳам ул зотни тилга олади: «Дарвешлар аҳволидан туркий тилда калимоту ҳикматомиз ва латойифу ибратангизлари Туркистон вилоятида маъруф ва машҳурдир». Демак, Боқирғоний ҳазратнинг асарлари Туркистон бўйлаб, ҳатто, ундан ташқарида ҳам севиб ўқилган. Биронта ҳарф таниган киши бўлмаганки унинг шеърларидан биронтасини ёд билмаган бўлсин! Нега шундай экан-а? Нега Яссавий, Навоий, Сўфи Оллоёр каби Боқирғоний шеър-

лари ҳам элга суюкли бўлган? [illegible] диёнатдан сабоқ берган учун эларо қадр топган.

Ҳар бир қатра нур бетини тўсгувчи булутлар шундоқ бепоён осмонда ҳам бисёрдир. Йўқса шунча йиллар бутун умрини халқни имонга, эътиқодга, диёнатга, сабру бардошга ундаб келган уламоларни «халқ онгини заҳарлайди, диний-мистик асарлар муаллифи» деб бир четга суриб қўярмидик?! Лекин халқ уни унутмади. Сулаймон Боқирғоний ижоди аслида халқ учун эканлигининг энг ёрқин исботидир, бу.

Ҳаммамиз озод ватанда, гулшан бир замонда роҳат-фароғатда яшашни орзу қиламиз. [illegible] Боқирғоний [illegible] биридан гўзал мисраларда куйлаган.

Сулаймон Боқирғоний ижоди қанчалар машҳур, халққа сингишимлигини Туркиянинг улуғ олими Муҳаммад Фуод Кўпрулузода эътироф этиб: «Ўрта Осиёда, ҳамда Идил соҳилларида қўлдан қўймай муҳаббат ила ўқилмиш асарлардандир» деб ёзгани маълум.

Сулаймон Боқирғоний шеърларини диққат билан ўқиган киши унинг Яссавий оҳангларига уйқаш эканлигини сез-маслик иложи йўқ. [illegible] Пир Сулаймоннинг «Боқирғон китоби» кўп марта Қозон тошбосмасида босилган. Шукрким ушбу ноёб мерос ниҳоят бизнинг ҳам қўлимизга тегди. Ундан намуналарни муштарийлар эътиборига ҳавола этатуриб ушбу мўъжазгина мақолатимни тарихга яна бир мурожаат этмак ила тугатсам: она тарих! Сенинг бағринг улканлигига шакшубҳа йўқ! Ёруғ кунлар умидида асраб-авайлаб келган аждодлар нидосини бугун эшитаяпмиз. Не сирлар, синоатлар бор бағрингда тарих! Оч уларни, биз ташнамиз, интиқмиз бугун!

Қайнар БУЛОҚ.

На хуш тотлиғ Ҳақ ёди, саҳар вақти бўлғонда,
Болдин сучук ҳавоми, саҳар вақти бўлғонда.
Бўлса кўнгулда хатар, санга қилғай Ҳақ назар,
Тавба қилғил бехабар, саҳар вақти бўлғонда.
Умринг ўтти йўқ ҳосил, нега ётурсан ғофил,
Агар мардсан бўл ҳозир, саҳар вақти бўлғонда.
Ошиқ саҳар турарлар, тани жон қилурлар,
Ишқ ўтиға куёрлар, саҳар вақти бўлғонда.
Иймон шаъмин ёндир сан, руҳинг сувға қондир сан,
Мунглуғ зорин олғил сан, саҳар вақти бўлғонда.
Саҳар вақтидир соат, турғонға бўлғай, роҳат,
Очлур давлат-саодат, саҳар вақти бўлғонда.
Ҳар дам куяр бу жоним, қуллуқсиз йўқ дармоним,
Ҳақ зикридир дармоним саҳар вақти бўлғонда.
Ҳар ким тилоса дийдор, ошиқ бўлуб юрар зор,
Ёдин айтуюр бедор, саҳар вақти бўлғонда.
Қул Сулаймон соати, заррача йўқ тоати,
Зикри жоннинг роҳати, саҳар вақти бўлғонда.

* * *

Ошиқ бўлур ул киши, чекса ишқ сояси,
Ранжу бирла меҳнат ул, ошиқға ишқ дояси.
Йўл узоқдир, тун қатиғ, қилғил жонингни сатиғ,
Тубсиз денгиздир ботиғ, муҳаббатнинг дарёси.
Керак бўлса гавҳардир, жондин кечиб қадам ур,
Жондин қўрқсанг йироқ тур, ҳозирдир вақт эгоси.
Ҳозир турғон вақт ўлур, ҳам бахту давлат ўлур,
Даргоҳингги тахт ўлур, тушса назар кимёси.
Ҳозир турғон қуралур, ғойиб ҳозир кўринур,
Саодатга ўралур ҳам дину ҳам дунёси.
Бўлма дунё завқина, бўлғил Ҳақнинг шавқина,
Анчуқ ниёз ўқина, қуруғликдир минг ёси.
Сан билурсан илоҳим, ичга тўлди минг оҳим,
Қул Сулаймон гуноҳим йўқдир ҳадди қиёси.

Ўқув йили тараддуди

КЎТАРИНКИ РУҲДА

ШАЙХОНТОҲУР районии халқ таълими бўлими ходимлари ҳамда тасарруфидаги ўқитувчи ва тарбияловчилари ўқув йилини мазмунли, пухта ҳозирлик кўрган ҳолда кутиб оляптилар. Райондаги 35 та мактабдан 17 тасида қишки иситиш системалари тўлиқ таъмирлашдан чиқди. Мактабларнинг жорий таъмирлаш ишлари учун 3 миллион сўм пул ажратилди. Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш кераkки, ҳар бир мактабда тўрттадан ремонт-қурилиш, ободонлаштириш бригадалари ташкил қилинди. Бу бригадаларга мактаблар меҳнат ўқитувчилари бошчилик қилишди. Ўқитувчиларнинг ижтимоий фойдали меҳнатлари туфайли 175 минг сўмдан ортиқ пул тежаб қолинди. Бу ёшларнинг ҳашар ишларининг самарасидир.

Янги ўқув йилига 119 турдаги янги ўқув китобларидан 86 таси сотиб олинди. Шу кунгача 765 сўмлик китоб олиб мактабларга бепул тарқатилди. Қоратош даҳасида 607-янги боғча пардоздан чиқди. Шу кунларда боғча турли ўйинчоқлар, стол-стуллар билан безатилмоқда. Бутун ташкилий-тайёргарлик ишлари таълим-тарбияни миллий анъаналаримиз асосига йўналтирилмоқда. Янги ўқув йилидан боғча-яслиларда ўзбек тилини бошқа миллатларга ўқитиш, ўзбек болаларига эса араб, турк тилларини ўқитиш бошланади. Масалан, бу ишлар 243, 468-боғчаларда бошлаб юборилган. Боғча-яслиларда одобнома, маърифатнома ҳам ўқитилади. Мактаблар араб, турк ва бошқа тилларни ўргатишга ихтисослаштирилмоқда.

— Мустақилликнинг бир йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўқув ишларини ҳар қачонгидан кўтаринки руҳда ўтказиш учун ҳамма имконият яратилмоқда, — дейди район халқ таълими бўлими мудирининг ўринбосари Равшанбек Усмонбеков.

Саъдулла СУЛТОНОВ.

Ихчам тақриз

Уфорли гулдаста

ШОИР Барот Исроилнинг «Настарин» шеърий китоби ихчам-ихчам тўққиз бўлимдан иборат. Ҳар бир бобга ўзига яраша мавзу юклатилган: «Гўзалликни кўзим соғинар» бўлимида Ватан, инсон, табиат, одамийлик ҳақида фикр юритилади, фидойилик тараннум этилади. Бир сўз билан айтганда, диёр гўзаллигини майсада ҳам, гулда ҳам, унинг фуқароларида ҳам кўргиси келади муаллиф.

«Ёшлик хотиралари» туркумида гўдаклик пайтида кўрган-кечирганлар, «Олий бурч»да инсон табиатида учрайдиган «нола», «бардош», «баҳс», «меҳр нури», «номардлик», «омад», «қасоскорлик» сингари салбий, ижобий хислатлар баҳоли қудрат қаламга олинади.

«Қайси тилда сўзлар ишқни» бўлими эса ҳар бир ижодкорда бўлгани каби, шоир Барот Исроил ҳам ўз ишқини қайси тилда ифода этиш ҳақида куюнади. Ҳатто ой, юлдузлар ҳам бир-бирига яқинлашиб ошиқлардек сирлашаётган каби туюлади. «Ишонч» бўлимида Ер шарининг боқийлигига комил ишонч, уни асрашга чақириш сатрларда янграйди.

Шунингдек, ушбу китобдан шоирнинг «Жар ёқасида» «Қрим афсоналари» каби достонлари ҳам ўрин олган.

Хуллас, Барот Исроил ўзининг эллик йиллик умри сарҳисоби деб белгилаган ушбу «Настарин» мажмуасидан шоир ихлосмандлари баҳраманд бўладилар, деб ўйлаймиз.

Тоҳир МАҲКАМОВ.

Шаҳримиз кўчогида сўлим оромгоҳлар талайгина. Иссиқ кунда фаввораларнинг сирли шовуллашлари остида хиёбонларда сайр этиш қанчалар оромбахш. Айниқса фарзандларингиз табиат неъматларидан баҳраманд бўлаётганини кўриш бир олам қувонч бағишлайди.

СУРАТДА: ҳамшаҳримиз Гулнора Арслонова қизлари Шоира ва Жамила билан боғда ором оғушида.

Равиль Альбеков сурати.

ҚЎШИҚ — бу шундайин кучки, беихтиёр сизни сел қилади, рақсга туширади. Яна шундай қўшиқлар борки, беихтиёр ёқа ушлатади. Биз доимо видеосалонлардаги беибо кинофильмлар ёшларнинг ахлоқини бузяпти, деб гапириб келдик. Бироқ қўшиқ ва айрим рақсларнинг тарбиявий аҳамиятига, маъноларига етарлича эътибор беряпмизми? Халқимизда «Бемаза қовуннинг уруғи кўп» деган ҳақ нақл бор. Бугунги кунда нима кўп, рок гуруҳлару бемаза қўшиқлар кўп. Хонандаларимиз ижросидаги қўшиқларнинг шеърлари мазмунан саёзлиги кишининг диққатини оширади. (Гап айрим хонандалар ҳақида кетаётибди).

Қўшиқ тингловчига етиб боргунча бадиий кенгашлардан ўтиб боради. Лекин ушбу кенгашлар қўшиқнинг мазмунига, оҳангига етарлича эътибор бермаяптилар, чоғи. Акс ҳолда... Ҳозирда «Ўлдим, куйдим, сўнгра айрилдим» қабилидаги қўшиқлар анчагина кўпайиб қолди. Ёридан айрилиб, ўзини қаерга қўйишни билмай қолган хонанда қўшиқ мусиқасини шундай танлайдики, натижада мусиқасидан оҳ-воҳи унча сезилмаяпти. Шу ўринда хонандаларимиз қўшиқ билан куй узукка кўз қўйгандай мос келишини унутиб қўйганлар, чоғи.

Мен юқорида беибо, беҳаё қўшиқлар ҳақида тўхталиб ўтдим. Ана шундай беибо мисралар «Ўзи бил-син» қўшиғида ҳам учрайди.

Кўйлагимни ким тикибди тор этиб,
Мани ёрим гаплашмайди ор этиб,
Гаплашмаса, гаплашмасин ор этиб,
Ман кетаман изларимга зор этиб.

Гап қўшиқ ҳақида эмас. Гап ўзбек қизларига хос ибода, ҳаёда.

Кўпнинг кенгашига

ҚЎШИҚ—ЖОН БУ

Мана бу мисраларга эътибор беринг:

Қоронғуда кўринмайсиз кўзимга
Яна келиб ялинасиз ўзимга.

Бундай беҳаё, пардасиз ва бачкана мисраларни қўшиқ қилиш шартмиди?

Айрим қўшиқлар борки, уни ўзбек хонандалари ўзбек тилида ижро этаётганига ишонгингиз келмайди. Қўшиқ сўзларини на рус, на ўзбек тушуниши у ёқда турсин, ҳатто ўзлари ҳам тушунмасалар керак.

Кейин яна бир гап: аввало концертга қулоғи оғирлар тушмайди. Шу боис қўшиқларни қулоқни қоматга келтиргудек қилиб, бақириб ижро этишнинг хожати йўқ. Кейин қўшиқни ёшлар ҳам, ёши улуғлар ҳам тушуна оладиган қилиб ижро этилади. Ё ўзгачами? Шундай экан «Бу нима, бу?» қўшиғини ортиқча ҳаяжонланмай, бақирмай, маънолироқ ижро этиш лозим. Токи қўшиқни тингловчи «Бу нима, бу?» мисрасидан кейинги сатрларни ҳам тушуна олсин.

Энди гуруҳларга келсак. Уларни, билмадим, ёшлар нимага ёқтиришаркин? Одамларга ҳам ҳайронсан. Ким нима чалса, «ура-ура». У мусиқа чаляптими ёки чолғу асбобларини бир-бирига уриб шовқин соляптими, иши йўқ. Бу ҳам майликуя, номлари ҳам ғалати: «Шум бола», «Яхши бола», «Шам», «Болалар». «Шамс» — майли «Қуёш» арабчадан таржимаси. «Шум бола» нимани англатаркин? Билмадим, «Шум бола» чет элларга гастролларга бориб қолса, хорижийлар «Шум бола»нинг маъносини сўрашганда қандай тушунтириб беришаркин? «Шум бола»ни маъносини тушунган қўшниларимиз, бизларни ким деб ўйларкин?

Кейин дискотека масаласини ҳам кўриб чиқиш ва уни тугатиш лозим. Дискотекалардан на жамиятга фойда, на санъатга. Устиларига хорижий алланималарни илиб олиб ўзига ярашмаган қилиқлар билан бачкана рақсга тушаётган, тоғни урса талқон қилгудек, қизи борлар куёв қилгудек йигитлару, бугун-эрта бир ўзбек хонадонига келин бўлиб, ажойиб бека ва она бўладиган қизларнинг тарбияси бугунда кимни қизиқтиради? Дискотека ва ресторанлардан чиққан йигит-қизларнинг муштлашуви, бир-бирини жароҳатлашига ким жавоб беради? Хўш, қайси Европа мамлакатида Шарққа тақлид қилиб рақс тушишади? Ёки қайси мамлакатда бизнинг қўшиқларимизни севиб тинглашади-ю куйлашади? Нега унда биз уларнинг «ажина» ўйинларидан андоза олишимиз лозим? Нега улар бизларнинг ортимиздан эргашмайди-ю, биз улар нима қилса қилишимиз керак? Томошабинларнинг «ажина» ўйинларику майли, саҳнада ўзларича қойил қилаётган хонандаларнинг «тўрвасини йўқотган девона»дай тўрт томонга югуришларига нима дейсиз?

Хонанда халқ орасида ўзини шундай тутиши кераkки, эл у билан фахрлансин. Зеро халқ, айниқса, ҳофиз улғайган маскандагилар шундай фарзандлари борлигидан уялмасинлар.

Дилдора ОРИПОВА.

Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик

«Матонат» ёрдамга муҳтож

«МАТОНАТ» спорт ва соғлиқни тиклаш ёки МДҲ мамлакатларида эмас, балки ер юзида футбол бўйича ногирон спортчилар жамоалари орасида икки марта жаҳон кубоги совриндори сифатида танилган. Шу йилнинг май ойида ҳам бу жамоа спортчилари Москвада ўтказилган «Халқаро ногиронлар спорти фестивали» мусобақаларида бошқа шу каби барча жамоаларни ортда қолдириб, фахрли биринчи ўринни эгаллаган эди. Ўтган йили кузда бу клуб «91—жаҳон кубоги» мусобақасини юқори савияда ташкил этиб молиявий зарар кўрди. Бу ногиронлар жамоаси учун жиддий талафот эди.

Мураккаб молиявий аҳволда қолган клубнинг футбол майдони ва бино ижараси учун, спорт анжомлари ва кийимлар сотиб олиш учун пули йўқ. Худди шу сабабларга кўра бизда ўтказилиши одат тусига кирган МДҲ мамлакатлари [illegible]

Санд АЗИЗ.

Қизлар дафтаридан

Бир бора кўрсам

Қайғуларим тарқайди шу чоғ,
Дил ёнади мисли шамчироқ,
Узлат сари чекинар фироқ
Сени бир бора кўрсам.
Оҳу мисол йяраб кетаман,
Тоғу тошдан сакраб ўтаман
Висол гулин қўлда тутаман,
Сени бир бора кўрсам.
Ёноғимда лола кулади
Юрагимга ҳислар тўлади
Туйғуларим туғён қилади,
Сени бир бора кўрсам
Туйғулардан булбул сайлайин,
Орзуларим гулга ўрайин,
Нигоҳимга нурлар сурайин,
Сени бир бора кўрсам.
Юлдузларга куйлайман жўшиб,
Ширин-ширин орзуми қўшиб, —
Булбул бўлиб севгидан қўшиқ.
Сени бир бора кўрсам.
Билсанг, у кун кўклам бўлади,
Севгим гули чаман бўлади.
Гулқиз дарди тамом тинади
Сени бир бора кўрсам.

Онамга хат

«Салом» билан бошладим сўзни,
Қабул қилгин ўзинг Онажон:
Соғинч ҳисси чулғайди дилни,
Муштоқ бўлди меҳрингга бу жон.
Киприкимда қовжирар ёшлар,
Ўкинч эзар танҳо қолганда.
Фақат сени ўйлаган чоғлар,
Кетгим келар, она, бағрингга.
Гўё олганидек сеҳрлаб,
Қийнаганида унсиз дардлар.
Хонам ёвуз кўринар кўзга.
Она, сени соғинган кунлар.
Қувончларим боғлаган тунлар,
Ўргимчаклар инида қовди.
Она сени кўрган кунимни
Хаёлимдан изғирин олди.
Бир бор яна кўрмоқ истадим.

Гулсиной МАҲКАМОВА

ЎЗБЕКИСТОН Давлат санъат музейида [illegible]

«Оқшом» бонг уради

ДУРДОНАЛАР ХАВФ ОСТИДА

[illegible] нинг ушбу хазинаси ўз бошидан оғир пайтларни кечирмоқда. Музей фондидаги Ўзбекистоннинг миллий бойлиги саналган санъат асарлари йўқ бўлиб кетиш хавфи остида турибди. Бунинг барчасига сабаб музей атрофидаги ёмғир ва суғорганда тўпланадиган сувларнинг бино ертўласига сизиб кираётганида. Ертўланинг деворларини [illegible]

[illegible] бор. Унда қўшимча намойиш заллари, янги кенг сақлаш хоналари қуриш кўзда тутилган. Лекин бу келажакда...

— Ҳозир эса музейни ниҳоятда тезлик билан жорий таъмирлашдан чиқариш керак, — дейди музей директори Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Д. Рўзибоев. —1988 йилда [illegible]

Толиб САЪДУЛЛАЕВ.

СУРАТЛАРДА: [illegible]

Сергей Величкин суратлари.

* Ўзбекистон—мустақил давлат

МИЛЛИЙ ГВАРДИЯ ФАХРИМИЗГА АЙЛАНАДИ

ЯҚИНДА Туркистон ҳарбий округи билан ҳам хайрлашдик. Эндиликда округнинг ҳайбатли биносида Ўзбекистон Республикасининг мудофаа вазирлиги жойлашган. Ҳақиқатан ҳам кейинги пайтларда ҳарбий соҳада ўзгариш кўп. Жумладан, Республикамиз Президенти шу йилнинг бошидаёқ ўзбек миллий гвардиясини тузиш тўғрисида Фармон берганди. Хўш, миллий гвардия нима ўзи деган саволнинг туғилиши табиий.

Миллий гвардия ҳар бир мустақил давлатда бўлиб, мудофаа вазирлиги таркибида ташкил қилинган махсус қўшиндир. Жуда муҳим давлат объектларини қўриқлаш, фахрий қоровуллик ва бошқа турли-туман топшириқларни ўз зиммасига олади.

Миллий гвардияда хизмат ихтиёрий бўлиб, республика қонун-қоидаларига тўла амал қилинади. Унда ҳар бир фуқаро хизматни ўташи мумкин.

Миллий гвардия вакили, зобит Исоқжон Фозилжонов билан мулоқотда бўлдик.

— Қилинадиган ишлар кўп, — дейди Исоқжон ака. Ҳарбийда ҳам ҳар бир республика мустақил бўлишга ҳаракат қилмоқда. Деярли ҳамма мустақил республика ўз армиясига эга.

Бизга асосан бўйи 175 сантиметрдан кам бўлмаган, соғлом, спорт билан шуғулланган йигитлар олинади. Лекин ҳамма чақирилганлар ҳам талабимизга жавоб беравермайди. Ҳалиям турғунлик даври иллатларидан қутулолмаяпмиз. Номига қоғоз тўлдириш учун ишлайдиганлар ҳам йўқ эмас. Соппа-соғ деб жўнатишади-ю, бу ёқда жабрини биз кўрамиз. Бу кимга керак. Миллий гвардияда хизмат қиладиганлар ҳаммага ўрнак бўлиши керак. Ҳар жиҳатдан: ҳам саломатлиги томонидан, ҳам ақлан. Талабимизга жавоб бермаган 32 нафар аскарни бошқа қисмларга ўтказиб юборишга мажбур бўлдик.

Кўплар ҳарбийларнинг ҳаётини енгил сезишиб, тош отишни яхши кўришади. Аччиқ бўлса ҳам эшитишга мажбурмиз. Гоҳида кўча-кўйида қулоққа чалиниб қолади: «Бўл-бўл, ҳарбий бўл эканда. Маоши кўп, иши енгил. Рўзғори юриб турибди. Нима ғами бор». Бу сўзларни эшитиб, на кулишни, на куйишни биласан.

Ҳамма қийинчилик аслида ҳозир армияда. Энди-энди тетапоя бўлиб келаётган ўзбек армиясининг ҳозирги кунини тасаввур қила оласизми. Ҳаммадан уларга қийин. Бозор иқтисодиёти армияни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Қўл билан берганга қуш ҳам тўймайди, дейди доно халқимиз. Давлат таъминоти ҳам армия учун эскириб бораяпти. Ҳамма жойда бўлгани каби ҳарбийда ҳам ҳозир «ўзинг учун ўл етим». Шунинг учун миллий гвардиячилар ҳам келажакни ўйлаб иш тутишмоқда. Сарҳил мевалар, полиз маҳсулотларини ўзлари етиштиришлари лозим. Бу билан кўнглингизга армия ҳарбийни ташлаб, қишлоқ хўжалигига ўтиб кетибди, деган гаплар келмасин, асло. Бу ишлар фақат дам олиш кунлари ҳисобигагина бажарилмоқда.

Гвардиячилар Ўзбекистоннинг турли вилоятларидан чақирилган. Бу йил жисмонан соғлом, бақувват, спорт билан шуғулланган йигитлар олинган бўлса, янаги йили улар сафини фақат махсус тайёргарлик мактабларини (илгари ёш Суворовчилар деб аталарди) битирганлар тўлдиради. Бундай мактаблар республикамизда бир нечта.

— Ҳарбийда хизмат қилиш шараф, — дейди биз билан суҳбатда келганига ярим йил бўлган аскар Раҳим Жўраев. — Қишлоқдалигимда кўпинча қўрқитишга ҳаракат қилишарди. «Армияга бориб нима қиласан, фақат икки йил умринг кетади». Аммо мен уларнинг гапига учмадим. Армияга бориб қайтаман дея аҳд қилганман.

Хизматдан нолимайман. Ҳарбий техника билан қандай муомалада бўлишни, шу ернинг ҳаётига ўргандим. Ота-она бағрида бўлиш албатта яхши. «Гражданка»га нима етсин. Дўстлар даврасида бўласан. Бироқ Ўзбекистон — Ватан учун хизмат қилишдек шараф ҳамиша улардан устун туради.

Аммо шуни ҳам айтиб ўтмоқчи эдимки, бу ерда йигитлар ўз уйларидек юришибди. Уч маҳал овқат. 45 грамм сариёғ берилади. Спорт билан мунтазам шуғулланиб турамиз. Ҳафтанинг душанба, чоршанба, жума кунлари спорт кунлари деб белгиланган. Армия, бир сўз билан айтганда йигитларни тарбиялайди, чиниқтиради.

Йигитларнинг ҳалиям собиқ Совет Армияси аскари либосида юрганини кўриб командирдан буни изоҳлаб беришни сўрадик.

— Ҳали ўз кийимимиз тайёр бўлганича йўқ, — дейди у. Аниқроғи, Олий Кенгаш тасдиғидан ўтмади. Бу вақтинчалик либос. Мустақиллик кунига бағишлаб ўтказиладиган ҳарбий парад куни албатта ўз либосимизда бўламиз. Мана шу ёзги формалар ҳам қиммат. Бир сидирғаси уч минг сўмдан ортиқ туради. Қишкисини айтмасак ҳам бўлади.

— Ўзбек тилига ўтиш тўғрисида ҳам ҳаракат бўлаяптими, — сўрадим зобитларнинг биридан.

— Албатта. Ҳозир ўзбек тиллари курслари очганмиз. Ҳар бир ходимимиз учун 240 сўм тўлаймиз. Бир йил ичида тўла ўзбеклашиб кетамиз.

Биз миллий гвардиянинг овқатланиши, дам олиши, ҳамма-ҳаммасини гувоҳи бўлдик. Бир нарсага амин бўлдикки, келгусида бизнинг гвардиячиларимиз ҳам чинакам халқ посбонлари, фахримизга айланади.

Мурод ХУДОЙШУКУРОВ.

СУРАТЛАРДА: миллий гвардиямизда ана шундай хизмат қилишади.

Алишер Ҳайдаров суратлари.

* Фарзандингизни ёнғиндан асранг

ФОЖИА БИЛАН ТУГАГАН ЎЙИН

ЁЗГИ таътил вақти болажонларимизнинг энг севимли ва қувончли дамларидан бири десак адашмаган бўламиз. Бу дамларда болаларнинг кўпчилиги оромгоҳ ва бошқа дам олиш жойларида ором олишаётган бўлишсада, ота-онасининг ёзги таътил вақтида бирон дам олиш жойига фарзандини жойлаштириб қўйишга ақти ёки иложи бўлмай қолиб, кўчада бекор юрган болаларнинг ҳам сони кам эмас. Қаровсиз қолган болалар фақатгина ўз ота-онасига эмас, балки шаҳар ўт ўчириш хизмати ходимларига ҳам анчагина муаммолар туғдиришмоқда. Болаларнинг олов билан ўйнаши оқибатида келиб чиқаётган ёнғинлар шаҳримизда энг кўп тарқалган ёнғин сабабларидан бири бўлиб келмоқда. Шу борадаги таҳлилнинг кўрсатишича фақатгина 1991 йил ва шу йилнинг ўтган олти ойи мобайнида болаларнинг ўт билан ўйнашлари оқибатида 1129 бор ёнғин содир бўлиб, бу ёнғинларда нафар бола ҳалок бўлган, 136 нафари куйиш тан жароҳатларини олган. Ёнғинлар таҳлили шуни кўрсатадики, ёнғинда ҳалок бўлган болалар хонадонларда катталар қаровсиз қолдирилган. Бу борада ёзиш қанча оғир бўлмасин, бир нечта мисоллар келтиришни лозим деб топдик.

Бектемир райони хонадонларидан бирида қаровсиз қолдирилган ёш болаларнинг олов билан ўйнашлари натижасида чиққан ёнғин оқибатида икки ёшли Юлдуз ва энди илк баҳорини қаршилаган Азиза ҳалок бўлишган, 7 ёшли Комил куйиб тан жароҳатини олган.

Шунга ўхшаш яна бир фожиавий ҳодисалардан бири Миробод райони Правда кўчасида жойлашган 77-уйнинг хонадонларидан бирида содир бўлган. Ота-онасининг қаровсиз қолдирилган уч ёшли Катя ва тўрт ёшли Сашанинг гугурт билан ўйнашлари натижасида хонада ёнғин содир бўлиб иккала ака-сингил тутундан заҳарланиб ўлган.

Ҳар ой шаҳримиз бўйича 3-5 нафар ёш бола куйиш жароҳатини олаётир. Ёз фаслида болаларнинг гулхан ёқишлари ва ёниб турган ахлат тўпламлари ёнида ўйнашлари бу рақамларни янада ошириб бормоқда. Болаларнинг ёнғиндан ҳалок бўлишларига ёки жароҳат олишларига катталарнинг лоқайдлиги ва эътиборсизлиги сабаб бўлмаяптимикан? Ахир ёш бола табиатан ёшлигига бориб, қилаётган ишининг оқибатини кўпинча ўйламайди. Шундай экан, уларнинг қилаётган ишлари ва ўйинлари ота-оналар ва катталар эътиборидан четда қолмаслиги лозим.

Олимжон ҲАЙДАРОВ,
Тошкент шаҳар ёнғиндан сақлаш бошқармасининг давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими муҳандиси.

ТИЖОРАТ

«ЛЕВЕНТУЛЬ» ФИРМАЛИ МАГАЗИНИ

Нақд пул ва пул ўтказиш ҳисобига қуйидаги анжомларни

ТАКЛИФ ЭТАДИ:

Бир неча турдаги ишларни бажара оладиган «Чайка» тикув машинаси, фотоқоғоз ва сурат ишлашда асқотадиган нарсалар, 70 дан 120 миллиметргача бўлган узунликдаги михлар, матолар, тикувчилик маҳсулотлари, чарм-атторлик ҳамда пойабзалларнинг ҳар хил турлари.

Манзилгоҳимиз: метронинг «Ҳамза» станцияси.

Телефонимиз: 78-17-06.

СОТИЛАДИ

● 9 қаватли уйнинг 5-қаватида жойлашган пули тўлаб бўлинган 4 хонали кооператив квартира сотилади ёки алмаштирилади.

Телефонимиз: 48-16-24, 48-15-62.

СОТИЛАДИ

● Дурадгорлик станоги сотилади, 46-61-13 телефонига қўнғироқ қилинг.

Тошкент мармар ишлаб чиқариш давлат кичик корхонаси нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан корхоналар ва фуқароларга мармардан қилинган қабр тошларини сотади.

Корхонамиз қабр тошларига ёзиб ва ўрнатиб бериш хизматларини ўз зиммасига олади.

Шу билан бир қаторда пулга қуйидаги маҳсулотларни сотади:

МАРМАРДАН ТАЙЁРЛАНГАН ҚАБР ГУЛДОНЛАРИ.

ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ УЧУН СИЛЛИҚЛАНГАН МАРМАР ТОШЛАРИ.

МАРМАР ШАҒАЛИ (КРОШКА).

МАРМАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН ҚОЛГАН МАРМАР ҚОЛДИҚЛАРИ (БУТ. БРЕКЧИЯ).

ШЛАКДАН ТАЙЁРЛАНГАН ҒИШТ.

ФУҚАРОЛАРНИ ҲАР ШАНБА КУНИ СОАТ 10—12 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛАМИЗ.

Бизнинг манзилгоҳ:

700007, Тошкент шаҳри, Генерал Петров 2-чи тор кўчаси, 25-уй.

Транспортлар: трамвайлар: 13, 3, 22, 29, 23-автобуслар: 1, 17, 71, 42. **Тўхташ жойи: шифокорлар малакасини ошириш олийгоҳининг ёнида.**

Телефонлар: 68-36-35, 37-93-15, 67-47-06.

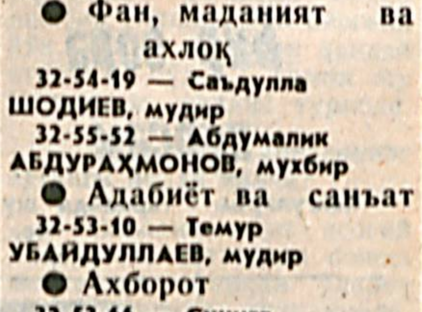

* Акс садо

«Истиқлол ва автомобиль»ни ўқиб...

ҲОЗИРГИ кунда жумҳуриятимиз халқ хўжалигининг барча соҳаларида хўжалик ислоҳоти ўтказиш давом этмоқда. Ислоҳотнинг туб моҳияти шундаки, узоқ даврлардан буён иқтисод устидан танҳо ҳукмронлик қилиб келган сиёсий бошқарув тизимини, режалаштиришни, товар-пул муносабатлари билан бевосита боғлиқ бўлган хўжалик механизмларини ва меҳнат манфаатларини тубдан қайта қуришдан иборат бўлиб, унинг пировард натижаси (мақсади) талаб ва таклифни мувозанатга келтирувчи товар бозорини яратишга қаратилган.

Иқтисодиётни бошқаришни тубдан қайта қуриш автомобиль транспорти ва автомобилсозлик тармоқларини бошқариш соҳаларига ҳам бевосита тааллуқлидир. Чунки транспортсиз, автомобилсиз халқ хўжалигининг етакчи тармоқларидан бўлган моддий соҳаларда машаққатли меҳнат билан яратилган маҳсулотларни бозор орқали айирбош қилиш, кенг истеъмолчиларга узлуксиз равишда етказиб бериш қийин. Шунинг учун иқтисодий мустақиллик сари қадам ташлаётган Ўзбекистон Республикаси ҳукумати амалга ошираётган, уни ечишни излаётган кўп қиррали муаммолардан бири республикада автомобилсозлик саноатини ва унинг тармоқларини барпо этиш муаммосидир.

Шу ўринда яқинда профессор Х. М. Маматов томонидан «Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 4 июнь куни кенг жамоатчилик муҳокамасига ташланган «Истиқлол ва автомобиль» ёки жумҳуриятимизда автомобиль транспорти равнақи ва автомобилсозлик тармоғини яратиш муаммолари тўғрисидаги илмий-назарий ва амалий ечимларни қамраб олган мақоласи республикамизда ижтимоий-иқтисодий вазифаларни йўлга қўйишда ва уни барқарорлаштиришда диққат-эътиборга молик бўлган энг муҳим ечимдир.

Айтиш мумкинки, республикамиз раҳбарияти ҳам шу кунгача анчагина тадбирларни амалга оширди. Шулар ичида Асакада Жанубий Кореянинг «ДЭУ» корпорацияси билан ҳамкорликда яратилаётган автомобилсозлик заводи бунга ёрқин мисол бўла олади. Аммо ҳали ҳам автомобилсозлик заводларини қуриш таклифлари билан келаётган ишбилармонлар кўп: «Мерседес — Бенц», «Сом Сум» ва бошқалар.

Муаллиф ушбу мақолада автомобиль заводи қуриш билан боғлиқ бўлган бир қатор муаммоларни кўтарган ҳамда унинг ечимларини ҳам кўрсатган.

Маълумки, автомобиль транспортини ҳаракатга келтиришни таъминлайдиган ёқилғи — нефтни қайта ишлаш йўли билан ундан олинадиган бензин ва солярка (дизель ёқилғиси) муҳим воситадир.

Жумҳуриятимизда нефть бойлиги мавжудлигини ҳисобга олган ҳолда биринчи навбатда нефтни қайта ишлаш заводлари қуриш тавсия этилган. Нефть қайта ишланганда автомобиль транспортлари учун бензин ва дизель ёнилғиси ажратиб олинади.

Муаллиф томонидан берилган ҳисобларга кўра 1 тонна нефтдан 300—400 литр бензин ёки 800 литр дизель ёнилғиси ажратиб олиш мумкин экан. Муаммога иқтисодий жиҳатдан қараладиган бўлса, дизель ёнилғисини ажратиб олишга сарф қилинадиган меҳнат харажатлари бензиннинг харажат сарфига нисбатан бирмунча паст, дизель двигателида ишлайдиган автомобилларининг ёнилғи сарфи карбюраторли бензинда ишлайдиган автомобилларга нисбатан икки баробар кам.

Масалан: ЛАЗ—697 автобуси бензин двигателида ишлаганда 100 километр масофага 57 литр бензин сарфласа, ЛАЗ—4207 автобуси дизель ёнилғида ишлагани учун 100 километр масофага 26 литр сарфлайди.

Шунинг учун биринчи навбатда юк автомобиллари ва автобусларни дизель ёнилғисига ўтказилса, машиналарнинг умумий сони икки мартага кўпайган тақдирда ҳам ёнилғи сарфининг умумий ҳажми шу кундаги даражасида сақланиб қолиниши ва етарли бўлиши кўрсатиб берилган. Республика ҳар йили четдан 7 миллион тонна нефть маҳсулотлари олар эди. Шу масалага ҳукумат эътибор бериб, уни ҳал этилиши тезлаштирилса, биринчи навбатда Русия нефтини қиммат нархда сотиб олишга ҳожат қолмайди, иккинчидан, нефть маҳсулотлари харажатлари камаяди, учинчидан, ёнилғи тежалади, тўртинчидан эса республика жаҳон бозорига нефть маҳсулотлари сотиш имкониятига эга бўлади.

Муаллиф ёнилғи имкониятлари мавжудлигини эътиборга олган ҳолда тезкорлик билан республикада автомобиль заводлари қуришнинг мақсадга мувофиқ эканлигини кўтарган, чунки завод деҳқон эҳтиёжи учун универсал енгил автомобили, йўловчиларга хизмат қиладиган автобуслар, кичик литражли, ўта кичик ва «митти» нусхали енгил автомобиллар ишлаб чиқаришни амалга ошириш кўзда тутилган. Бунинг учун эса чет элдаги автомобилсозлик фирмалари билан алоқа ўрнатиш манфаатли бўлиши ҳам кўрсатилган.

Ушбу мақолада айрим масалалар эътибордан четда қолганга ўхшайди, яъни автомобиллар дизель ёнилғисига ўтказилса, атроф-муҳит ва экологияга таъсир этмайдими? Дизель двигателидан чиқаётган кучли овоз шовқин-суроннинг кўпайишига сабаб бўлмайдими?

Автомобиль заводлари республиканинг қайси вилоятларида қуриш самарали бўлиши каби масалалар бўйича фикр берилмаган.

Профессор Х. Маматов мустақил давлатимиз учун ҳаводек зарур бўлган шундай муаммони кўтарганки, агарда давр ва ҳаёт талаби бўлган ушбу муаммонинг ечилиши қанчалик тез рўёбга чиқса, республикада бир қатор вазифаларни ечишга туртки беради. Яъни:

— фан-техника тараққиёти тезлашади;

— мутахассис малакали маҳаллий ишчилар авлоди қарор топади;

— қўшимча иш жойлари вужудга келади;

— автомобиль транспортига бўлган эҳтиёжни таъминлаш имконияти яратилади;

— қишлоқ хўжалик ва саноат маҳсулотларини ўз вақтида истеъмолчиларга етказиш таъминланади;

— деҳқонлар, кооператив пудратчилар, ижарачилар, фермер (деҳқон) хўжаликлари, якка тартибдаги меҳнат қилувчилар, шахсий ёрдамчи хўжалик юритувчилар ва мулкчиликнинг бошқа шакллари билан банд бўлган ишлаб чиқарувчилар, хизмат кўрсатувчиларни кичик литражли «митти» автотранспорт билан таъминлаш учун шароит яратилади;

— шаҳар билан қишлоқ ўртасида товар айирбошлашни кучайтиришга ёрдам беради;

— бир қатор давлатлар билан муттасил халқаро автотранспорт алоқалари вужудга келади;

— агросаноат интеграцияси (қўшилиши) содир бўлади.

Хуллас, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришларга замин яратувчи ушбу муаммо етук олим, профессор Х. Маматов томонидан республикада биринчи бўлиб кўтарилиши бежиз эмас, балки мустақил давлат, халқ манфаати йўлидаги саховатли бир ишдир.

Ўйлаймизки, олим томонидан кўтарилган ушбу муаммо республика ва унинг вилоятларида ўз ечимини топишга барча имкониятлар мавжуд. Бинобарин меҳнат ресурслари етарли бўлган Қашқадарё вилоятида автомобиль заводларини қуриш иқтисодий ва социал тараққиёт учун имкониятлар яратиб беришга хизмат қилади.

Норбой УЗОҚОВ,
Қарши давлат университети иқтисодиёт назарияси кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари доктори.

* Бу—қизиқ

АЖАБ САЙРАШ

ПОПИШАК сайроқи қуш эмас, лекин у ҳам овозини эшитишларини хоҳлайди. Ўзининг ёқимсиз товуши билан ғалатигина садо чиқаради: «Уп-ун-ун... ун-ун-ун». Қулоқ солсангиз худди «Бу ер ёмон, бу ер ёмон» деяётгандек туюлади кишига.

НОМИНИ АНИҚЛАШАДИ

БИРИНЧИ бор бўйи 3 метр, оғирлиги ярим тонна келадиган бу қуш ҳақида Европада 1658 йилда шов-шув бўлганди. Тухуми шунчалик катталигидан ичига 8 литр сув кетиши мумкин эди.

Дарҳақиқат, бу қуш ҳақида гапириб берган француз сайёҳига ҳеч ким ишонмади. Фақатгина Парижнинг биологик музейидагилар қушнинг 2 та тухумини совғага олгандан кейингина ишонч ҳосил қилишди. 32 см келадиган бу тухумга уй товуқларининг 180 та тухуми тўғри келади. Биргина тухум 70 кишининг қорнини тўйғазишга етади. Тез орада фил ва носорогнинг суяги деб тахмин қилинган бу қушнинг суяклари ҳам топилди. Унинг номини аниқлашга киришилди.

ҚАСОСКОР ЛАЙЛАК

ОҚ лайлак индамас қуш. У фақат секингина пишиллайди. Ундан йироқлашган сари ҳеч нарса эшитмайсиз. Қишлоқларда бу лайлаклар томларга ин қуришади. Қушларнинг овоз чиқармаслигига тумшуғи сабаб. Улар бўйинларини орқага эгиб туриб, бошларини елкаларигача тортади ва яна бўйнини тўғрилаб бошини қаттиқ чайқайди, бу бутун қишлоққа эшитилади. Айрим жойларда шундай гап борки, уйларнинг томига ин қуришга халақит беришса, у хўжайинга қасд қилади: оғзида ёниб турган оловни олиб келиб худди сомонли томни ёқиб юборгудай бўлади. Аслида эса лайлакларнинг уяларида ярим ёқилган чўплларни ҳам топиш мумкин. Буларнинг ҳаммасини қуш дарё қирғоғидаги балиқчилар ва чўпонлар ёқиб ташлаб кетган гулхан атрофидан олиб келади. Агарда чўғ унча ўчмаган бўлса, шамол орқали кучайиб кетиши мумкин. Худди, лайлаклар ўз уясини ёққандай бўлади.

Шундай бир воқеа юз берган. Уйнинг энг юқори томида жойлашган қуш уяси тутаб кетади. Шунда икки лайлак патларни ва шоҳларни ерга ташлай бошлайди. Бу катта ёнғиннинг бошланиши эди. Ўт ўчирувчилар вақтида етиб келиб фалокатнинг олдини олишди.

Толиб ЙЎЛДОШЕВ тайёрлаган.

* Суд залидан

ҲУКМ КУЧИДА ҚОЛДИ

БИЗ номини тилга олаётган Маҳмуджон Дўстовга алҳазар ҳеч кимнинг фарзанди ўхшамасин. У каби гулдай умрини хазон қилмасин, ёру биродарларини, қавму қариндошларини доғда қолдирмасин, бахти қаро бўлмасин.

Маҳмуджон оилали, бир фарзанди бор. Хуллас, кўплар қатори ҳалол меҳнат билан кун кечирса, бахтиёр яшаса бўларди. Бироқ ундай қилмади. Яхши кишилардан эмас, юзи қора бўлган ёмон одамлардан ибрат олди. Ўғирлик қила бошлади. Суқ тўймайди, ўғри бой бўлмайди, деганларидек, унинг югургани нима бўларди. Қўлга тушиб қолди.

Маҳмуджон Дўстовнинг жиноий иши 1986 йил 18 июнь куни Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек район халқ судида кўрилиб, тегишли жазо белгиланди. У жазони ўтаб бўлгандан кейин ҳам ёмон йўлдан қайтмади. Чунончи, 1991 йил 12 октябрь куни спиртли ичимлик истеъмол қилиб олиб, соат тахминан ўн еттилар атрофида қўшнисининг эндигина тўрт ёшга тўлган қизчасини ўз уйига олиб чиқиб кетди. Унинг қилган ишини баён этишга тил лолу, қалам ожиз... Кейин мудҳиш жиноятини яшириш мақсадида қизалоқнинг жонига қасд этди. Унинг бошига, юзига, қорнига, кўкрак қисмига ва танасининг бошқа жойларига ўта раҳмсизлик билан урди. Қизалоқ не-не азоблар билан шу ерда жон берди.

Ҳибсга олингунга қадар автобус корхоналаридан бирида чилангар бўлиб ишлаган Дўстовнинг жиноий иши Тошкент шаҳар судининг жиноий ишлар бўйича судлов коллегиясида кўрилди. Қотил олий жазо — ўлим жазосига ҳукм қилинди. М. Дўстовнинг ҳимоячиси ва унинг ўзи томонидан берилган кассация шикояти Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиноий судлов коллегиясида атрофлича текширилиб, ҳукм ўз кучида қолдирилди.

«Қизим, сенга айтаман, келиним, сен эшит!» — деган сермаъно гап бор халқимизда. Бу мақолани ёзишдан мақсад ҳам шу. Ҳа, ҳар ким экканини ўради. Шундай экан, яхши хулқ-одобли бўлганга, яхши кишилардан ибрат олиб, тўғри йўлдан борганга не етсин?!

Тоҳир НАЗАРОВ,
Тошкент шаҳар судининг аъзоси.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

33-29-33 — Солиҳ ЁҚУБОВ, муҳаррир ўринбосари
33-57-02 — Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ, масъул котиб
32-55-21 — Марғуба АКРОМОВА, масъул котиб ўринбосари

БЎЛИМЛАР
● Ижтимоий-сиёсий муаммолар
32-55-83 — Дилшод ИСРОИЛОВ, мудир
32-54-34 — Муҳиддин БОЗОРОВ, мухбир
32-54-34 — Гулзода МАМБЕТОВА, мухбир
● Иқтисодиёт ва ҳаёт
32-57-84 — Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ, мудир
32-54-34 — Ғулом ЮСУПОВ, мухбир
● Фан, маданият ва ахлоқ
32-54-19 — Саъдулла ШОДИЕВ, мудир
32-55-52 — Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ, мухбир
● Адабиёт ва санъат
32-53-10 — Темур УБАЙДУЛЛАЕВ, мудир
● Ахборот
32-53-66 — Суннат АЗЛАРОВ, мухбир
● «Маҳалладош» иловаси
32-53-66 — Зоир ТУРСУНОВ, мухбир
● Хатлар
33-29-70 — Зуҳра АЪЗАМХЎЖАЕВА, мудир
● Эълонлар
33-81-42, 32-57-27
● Шошилинч эълонлар хизмати
33-08-57.

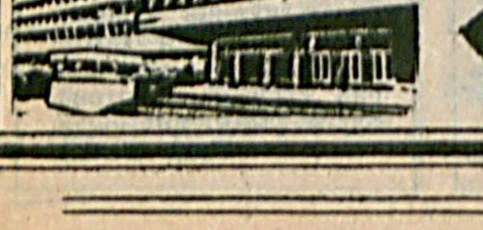

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона — 32-53-76,
хатлар — 33-29-70, 32-53-79;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

Нашр кўрсаткичи 64690 • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди. 11.50. • Буюртма Г—286 • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.